

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินผลหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร” ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน ร่วมกับการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประเภทผสมผสานวิธี (Mixed Methods) เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร

ระยะที่ 1 ผลการสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนในระดับภูมิภาค

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในระดับสถานศึกษา

ตอนที่ 3 สรุปผลการประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1.1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ตารางที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สังกัด		
1.1 สพป.	27	72.97
1.2 สพม.	10	27.03
รวม	37	100.00
2. วิทยฐานะ		
2.1 ข้าราชการพิเศษ	29	78.38
2.2 เชี่ยวชาญ	8	21.62
2.3 เชี่ยวชาญพิเศษ	-	-
รวม	37	100.00
3.ประสบการณ์การบริหารเขตพื้นที่		
3.1 ต่ำกว่า 2 ปี	3	8.11
3.2 2-5 ปี	10	27.03
3.3 มากกว่า 5 ปี	24	64.86
รวม	37	100.00
4.วุฒิการศึกษาสูงสุด		
4.1 ปริญญาตรี	1	2.70
4.2 ปริญญาโท	27	72.97
4.3 ปริญญาเอก	8	21.63
4.4 ป.บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา	1	2.70
รวม	37	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด 37 คน ส่วนใหญ่สังกัดสพป.27 คน คิดเป็นร้อยละ 72.97 และสังกัดสพม.10 คน คิดเป็นร้อยละ 27.03 ในจำนวนนี้มีวิทยฐานะเป็น ข้าราชการพิเศษมากที่สุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 78.38 รองลงมาเป็นเชี่ยวชาญมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62 และพบว่าไม่มีวิทยฐานะเป็นเชี่ยวชาญพิเศษเลยผู้บริหารเขตพื้นที่ การศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารเขตพื้นที่ส่วนใหญ่มากกว่า 5 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 64.86 รองลงมาเป็น 2-5 ปีมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 27.03 และมี ประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดเป็น 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.11 สำหรับวุฒิการศึกษาของ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาโท มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 72.97 รองลงมา เป็นปริญญา เอกจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.63 และปริญญาตรีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 นอกจากนี้ยังพบว่า มีผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาอีก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 ที่มีวุฒิ การศึกษาระดับประกาศนียบัตร(ป.บัณฑิต) สาขาบริหารการศึกษา

1.2 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มศึกษานิเทศก์

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของศึกษานิเทศก์

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
---------------	------------	--------

1. เพศ		
1.1 ชาย	85	34.55
1.2 หญิง	161	65.54
รวม	246	100.00
1. สังกัด		
1.1 สพป.	209	84.96
1.2 สพม	37	15.04
รวม		
2. วิทย์ฐานะ		
2.1 ข้าราชการ	64	26.02
2.2 ข้าราชการพิเศษ	171	69.51
2.3 เชี่ยวชาญ	9	3.66
2.4 ไม่ระบุ	2	0.81
รวม	246	100.00
3.ประสบการณ์การทำงาน		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	41	16.67
3.2 6-10 ปี	15	6.10
3.3 11-15 ปี	35	14.23
3.4 16-20 ปี	27	10.98
3.5 มากกว่า 20 ปี	128	52.03
รวม	246	100.00
4.วุฒิการศึกษาสูงสุด		
4.1 ปริญญาตรี	11	4.47
4.2 ปริญญาโท	224	91.06
4.3 ปริญญาเอก	11	4.47
รวม	246	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.45) ส่วนที่เหลือเป็นเพศชาย (34.55) ทั้งนี้เป็นศึกษานิเทศก์จากสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 84.96) ส่วนที่เหลือเป็นศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ร้อยละ 15.04) เมื่อพิจารณาถึงวิทยฐานะพบว่า ส่วนใหญ่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (ร้อยละ 69.51) รองลงมาคือชำนาญการ (ร้อยละ 26.02) โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 52.03) รองลงมาคือต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 16.67) และส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับการศึกษาคือปริญญาโท (ร้อยละ 91.06) รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี และปริญญาเอกเท่ากัน (ร้อยละ 4.47)

1.3 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษา

ตาราง 7 ข้อมูลทั่วไปของผู้อำนวยการสถานศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	79	75.96
1.2 หญิง	25	24.04
รวม	104	100.0
2. วิทยฐานะ		
2.1 ชำนาญการ	11	10.58
2.2 ชำนาญการพิเศษ	79	75.96
2.3 เชี่ยวชาญ	10	9.62
2.4 ไม่ระบุ	4	3.85
รวม	104	100.0
3.ประสบการณ์การบริหารเขตพื้นที่		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	11	10.58
3.2 5-10 ปี	6	5.77
3.3 มากกว่า 10 ปี	81	77.88
3.4 ไม่ระบุ	6	5.77
รวม	104	100.0

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.วุฒิการศึกษาสูงสุด		
4.1 ปริญญาตรี	8	7.69
4.2 ปริญญาโท	88	84.62
4.3 ปริญญาเอก	7	6.73
4.4 ไม่ระบุ	1	0.96
รวม	104	100.0

จากตารางพบว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้งหมด 104 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 75.96 เป็นหญิง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 24.04 ในจำนวนนี้มีวิทยฐานะเป็นชำนาญการพิเศษมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 75.96 รองลงมาเป็นชำนาญการมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.58 เชี่ยวชาญ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.62 และไม่ระบุวิทยฐานะอยู่ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารเขตพื้นที่ส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 81 คน คิดเป็นร้อยละ 77.88 รองลงมาต่ำกว่า 5 ปีมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.58 มีประสบการณ์ 5-10 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดเป็น 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.77 และไม่ระบุประสบการณ์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.77 สำหรับวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาโท มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62

รองลงมาเป็นปริญญาตรี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ปริญญาเอก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.73 และไม่ระบุวุฒิการศึกษาสูงสุด 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.96

1.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	233	19.02
1.2 หญิง	992	80.98
รวม	1,225	100.00
2. สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา		
2.1 สพป.	783	63.92
2.2 สพม.	442	36.08
รวม	1,225	100.00

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. วิทยฐานะ		
3.1 ชำนาญการ	388	31.67
3.2 ชำนาญการพิเศษ	631	51.52
3.3 เชี่ยวชาญ	156	12.73
3.4 อื่นๆ (ครูผู้ช่วย)	50	4.08
รวม	1,225	100.00
4. วุฒิการศึกษา		
4.1 ปริญญาตรี	625	51.02
4.2 ปริญญาโท	570	46.53
4.3 ปริญญาเอก	11	0.90
4.4 อื่นๆ (ป.บัณฑิตวิชาชีพครู)	19	1.55
รวม	1,225	100.00
5. ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร		
5.1 น้อยกว่า 2 ปี	102	8.33
5.2 2-5 ปี	527	43.02
5.3 มากกว่า 5 ปี	596	48.65
รวม	1,225	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีจำนวน 1,225 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 992 คน คิดเป็นร้อยละ 80.98 และเป็นเพศชาย จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 19.02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 783 คน คิดเป็นร้อยละ 63.92 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 442 คน คิดเป็นร้อยละ 36.08

วิทยฐานะของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีวิทยฐานะในระดับชำนาญการพิเศษ โดยมีจำนวน 631 คน คิดเป็นร้อยละ 51.52 รองลงมาคือวิทยฐานะชำนาญการ จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 31.67 ลำดับต่อมาคือ วิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 12.73 วุฒิการศึกษาสูงสุดของกลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทมากที่สุด โดยมีจำนวน 625 คน คิดเป็นร้อยละ 51.02 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 570 คน คิดเป็นร้อยละ 46.53 ลำดับที่ 3 คือ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 1.55 และระดับปริญญาเอกจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี โดยมีจำนวน 596 คน คิดเป็นร้อยละ 48.65 รองลงมามีประสบการณ์ระหว่าง 2-5 ปี จำนวน 527 คน คิดเป็นร้อยละ 43.02 และ มีประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33

1.5 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา

ตาราง 9 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	332	69.20
1.2 หญิง	148	30.80
รวม	480	100.00
2. สังกัด		
2.1 สพป.	313	65.20
2.2 สพม.	167	34.80
รวม	480	100.00
3. ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา		
3.1 ต่ำกว่า 2 ปี	182	37.90
3.2 2 – 5 ปี	137	28.50
3.3 มากกว่า 5 ปี	161	33.50
รวม	480	100.00
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
4.1 ปริญญาตรี	265	55.20
4.2 ปริญญาโท	96	20.00
4.3 ปริญญาเอก	9	1.90
4.4 อนุปริญญา	66	13.80
4.5 ปวส.	24	5.00
4.6 ม.6	15	3.10

4.7 ม.3	5	1.00
รวม	480	100.00

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษามีจำนวนทั้งหมด 480 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 332 คน คิดเป็นร้อยละ 69.20 และเป็นเพศหญิง 148 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษา (สพป.) 313 คน คิดเป็นร้อยละ 65.20 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) 167 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 ในจำนวนนี้มีผู้ที่มีประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาต่ำกว่า 2 ปี มากที่สุด 182 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90 รองลงมา มากกว่า 5 ปี 161 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และ 2-5 ปี 137 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 สำหรับวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี มีจำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 รองลงมา เป็นปริญญาโท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90 นอกจากนี้ยังพบว่า มีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญา ลำดับต่อมา จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 มีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 และจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3

1.6 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครูผู้สอน

ตาราง 10 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครูผู้สอน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สังกัด		
1.1 สพป.	718	61.37
1.2 สพม.	452	38.63
รวม	1,170	100.00
2. วิชยฐานะ		
2.1 ข้าราชการ	289	24.70
2.2 ข้าราชการพิเศษ	583	49.83
2.3 เชี่ยวชาญ	13	1.11
2.4 เชี่ยวชาญพิเศษ	5	0.43
2.5 ไม่มี	280	23.93
รวม	1,170	100.00

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ประสบการณ์การสอน		
3.1 ต่ำกว่า 6 ปี	145	12.39
3.2 6-10 ปี	129	11.03
3.3 11-15 ปี	70	5.98
3.4 16-20 ปี	130	11.11
3.5 21-25 ปี	117	10.00
3.6 มากกว่า 25 ปี	492	42.05
3.7 ไม่ระบุ	86	7.44
รวม	1,170	100.00
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
4.1 ปริญญาตรี	728	62.22
4.2 ปริญญาโท	402	34.36
4.3 ปริญญาเอก	4	0.34
4.4 ไม่ระบุ	36	3.08
รวม	1,170	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ครูผู้สอนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 61.37) ส่วนที่เหลือน้อยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (38.63) เมื่อพิจารณาถึงวิทยฐานะพบว่า ส่วนใหญ่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (ร้อยละ 49.83) รองลงมาคือ ชำนาญการ (ร้อยละ 24.70) ในส่วนของประสบการณ์การสอนพบว่าส่วนใหญ่มี ประสบการณ์การสอนมากกว่า 25 ปี จำนวนสูงที่สุด (ร้อยละ 42.05) รองลงมาคือ ต่ำกว่า 6 ปี (ร้อยละ 12.39) และประสบการณ์ระหว่าง 16-20 ปี (ร้อยละ 11.11) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ปริญญาตรี (ร้อยละ 62.22) รองลงมาคือ ปริญญาโท (ร้อยละ 34.36)

ตอนที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร

ในตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ในโรงเรียนต้นแบบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 สรุปผลการสนทนากลุ่มผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ ในโรงเรียนต้นแบบการใช้
หลักสูตร ในระดับภูมิภาค

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
ในระดับสถานศึกษา

**ระยะที่ 1 สรุปผลการสนทนากลุ่มผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ ในโรงเรียนต้นแบบการใช้
หลักสูตร ในระดับภูมิภาค**

การนำเสนอข้อมูลในตอนนี้ เป็นการสรุปผลการจัดสนทนากลุ่มทั้ง 4 ภูมิภาค โดยสรุปผล
ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มครูผู้สอน และ กลุ่มศึกษานิเทศก์ พร้อมกับการ
สรุปผลสภาพ/ปัญหา และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

1. สรุปผลการสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

ผลจากการจัดสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ทั้ง 4 ภูมิภาค สรุปผลตามประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เมื่อนึกถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ท่าน
คิดถึงอะไร

1. เป็นหลักสูตรที่ดีเพราะเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน (standard based curriculum) คือ มี
การกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด ที่เป็นเป้าหมายสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ เป็นแนวทางในการ
บรรลุเป้าหมายในการเรียน

2. มีสาระการเรียนรู้แกนกลางที่เป็นเนื้อหาสาระ ที่เป็นแกน สำหรับคนทั้งประเทศเรียน
เหมือนกัน

3. มีวิสัยทัศน์ หลักการ เป้าหมาย มาตรฐานตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นแนวทางของสถานศึกษา

4. เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่น มีการกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษา มีการจัดทำกรอบสาระ
ท้องถิ่น การจัดการศึกษาสามารถออกแบบการจัดการศึกษาให้เหมาะกับเขตพื้นที่ และสถานศึกษา
มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

5. มีความยืดหยุ่นในด้านโครงสร้างเวลาเรียนแต่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนต้นมีรายวิชาเพิ่มเติมค่อนข้างน้อย

6. หลักสูตรดีแต่ผู้พัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ บริหารจัดการหลักสูตร ยังไม่เข้าใจ
หลักสูตรอย่างถ่องแท้

7. ตั้งความหวังกับผู้เรียนมากเกินไปและมีความยากในการบรรลุ

8.เป็นหลักสูตรที่มีข้อกำหนดเชิงแนวคิด ทฤษฎีที่ดี แต่ยุ่งยากในการปฏิบัติ การวัดผลในสิ่งที่ไม่ได้กำหนดในหลักสูตรและการสอน

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานหรือไม่ และถ้าจะให้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน จะมีวิธีการบริหารจัดการหลักสูตร จัดการเรียนรู้อย่างไร และประเมินการเรียนรู้อย่างไร

1. เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน
2. ควรใช้การบริหารหลักสูตรแบบ PDCA , PAOR และทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีการบริหารโดยเครือข่ายโดยให้ครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน แต่พบปัญหาที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ ขาดแคลนครู หลักสูตร มีตัวชี้วัดมีจำนวนมากเกินไปและมีความซ้ำซ้อนในระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร และตีความไม่ตรงกันส่งผลต่อการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกัน
3. การจัดการเรียนรู้ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการปฏิบัติจริง ใช้แหล่งเรียนรู้ เน้นสื่อเทคโนโลยี ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ มีการประเมินผลตามสภาพจริง และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวชี้วัด
4. แม้ว่าหลักสูตรเปลี่ยนแปลง แต่ครูยังมีการประเมินและจัดการเรียนรู้เหมือนเดิม รวมทั้งผู้บริหารมีการบริหารจัดการหลักสูตรไม่แตกต่างจากเดิมมีการอบรมสัมมนาเชิงบรรยายมากเกินไป ควรเน้นการปฏิบัติ
5. มีการประเมินตามสภาพจริง เน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนมากกว่าตัดสิน มีการนิเทศ และประเมินผลการเรียนรู้จากสิ่งที่สอน
6. ผู้พัฒนาหลักสูตร ผู้ประเมิน และผู้สอน ควรเป็นคนเดียวกัน แต่ในเชิงปฏิบัติ นักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง ครูในสถานศึกษาสอน นักวิชาการ ออกข้อสอบ O - net

ประเด็นที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียนและการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะอย่างไร

1. ยึดหลักสูตรแกนกลาง บูรณาการอาเซียนเป็นทั้งเป้าหมาย และเนื้อหา
2. บูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ (บูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน กำหนดผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม เขียนเป็นโครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพิเศษ)
3. เน้นความรู้อาเซียน
4. จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษและบูรณาการภาษาอาเซียน
5. เตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ การปรับตัว การใช้เทคโนโลยี

การอยู่ร่วมกันในสังคม ความเข้าใจในสังคมต่างวัฒนธรรม ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียน

6. การจะเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 หรือกลุ่มอาเซียน ผู้เรียนควรเรียนรู้วัฒนธรรม อัตลักษณ์ของตนเองให้รัก ภูมิใจ เชื้อชาติวัฒนธรรมไทย ก่อนก้าวไกลไปอาเซียน

7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีหลักสูตรอาเซียนที่เป็นแกนกลางใช้ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้อาเซียน เป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางการสอนของครูไปในทิศทางเดียวกัน

ประเด็นที่ 4ท่านมีรูปแบบการบริหารอย่างไร เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตร

1. เป็นรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และผู้ประกอบการ

2. การบริหารหลักสูตรเน้นตามกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ของ Deming

3. การดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรโดยกระบวนการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การจัดการความรู้ เพื่อหาแนวทางแก้ไขในการจัดการเรียนการสอน

4. การบริหารจัดการเน้นการบริหารจัดการวิชาชีพโดยใช้กระบวนการนิเทศ Supervising การช่วยเหลือ Coaching การเป็นผู้ดูแล พี่เลี้ยง Mentor การดูแลติดตาม Mentoring การทำวิจัยในชั้นเรียน

5. การบริหารแบบNetwork โดยอาศัยสังคม online โดยผ่านระบบ e-mail Sky/ line/e-book และ Social network อื่นๆ

6. การบริหารจัดการหลักสูตรคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาและอาศัยการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน

7. มีการกำกับติดตามผลการใช้หลักสูตรตลอดเวลาและต่อเนื่อง แต่ให้อิสระผู้สอน

ประเด็นที่ 5ถ้าจะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ท่านคิดว่า สพฐ.เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ควรมีวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ระดับผู้กำหนดนโยบาย (สพฐ.) ไม่ควรเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม นโยบายเกี่ยวกับหลักสูตรบ่อย(มีความถี่)มากเกินไปหรือตลอดเวลา ทำให้การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่องต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงตลอด

2. ควรจัดอัตรากำลังครูที่มีความสามารถเฉพาะทาง/ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา

3. สนับสนุนงบประมาณจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง

4. มีการสนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอตามบริบทที่ต้องการพัฒนา

5. ควรให้ครูทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเป็นหลักมากกว่าการปฏิบัติภาระงานอื่น

6. ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญเรื่องหลักสูตร การสอน และการประเมินที่อิงมาตรฐาน

7. ควรลดนโยบาย โครงการ กิจกรรมที่ให้โรงเรียนทำ เช่น การประชุม อบรม สัมมนา การประกวดแข่งขัน การประเมิน การติดตามงานของหน่วยงานต่างๆ เพราะทำให้โรงเรียนต้องทำงานอื่นๆเพื่อเตรียมรับการประเมิน การประกวด ออกไปประชุม มากกว่าการสอน

8. ไม่ควรให้ความสำคัญกับเอกสารหลักสูตรมากกว่าการนำไปใช้ในการสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. ควรจัดสรรอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับสาขาวิชาที่โรงเรียนต้องการ

2. ควรอำนวยความสะดวกในด้านเอกสารในการจัดทำหลักสูตร เช่น คำอธิบายรายวิชา หน่วย แผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐาน

3. สนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

4. ควรมีความร่วมมือกับสถานศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ องค์กร และชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ การประเมิน

5. ควรลดโครงการ กิจกรรมที่ให้โรงเรียนทำ เช่น การประชุม อบรม สัมมนา การประกวดแข่งขัน การประเมิน การติดตามงานของหน่วยงานต่างๆ เพราะทำให้โรงเรียนทำงานอื่นมากกว่าการสอน

6. ควรจัดสรรในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน

7. ควรทำหน้าที่ในการนิเทศการเรียนการสอนเป็นหลักไม่ควรเน้นการนิเทศโครงการ

8. ศึกษาวิเคราะห์ควมรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการแนะนำให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี

9. ควรสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกันในโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากขาดครู และมีรายละเอียดที่ต้องดำเนินการเป็นจำนวนมาก

สถานศึกษา

1. ควรมีการจัดหลักสูตรและรายวิชาเพิ่มเติมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2. มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง

3. มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

4. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การวางแผนงาน การร่วมดำเนินการ

5. พัฒนาครูให้มีศักยภาพในด้านเทคนิควิธีสอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การวัดและประเมินผล

6. สนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน
7. ครูควรทำหน้าที่ในการสอนอย่างเดียวไม่ควรทำงานอื่นที่ไม่จำเป็น
8. ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและครอบคลุมระบบการทำงานทั้งหมด
9. มีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน

2. สรุปผลการสนทนากลุ่มครูผู้สอน

ผลจากการจัดสนทนากลุ่มครูผู้สอนในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 4 ภูมิภาค สรุปผลตามประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เมื่อนึกถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ท่านคิดถึงอะไร

1. การจัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาและองค์ประกอบของหลักสูตร เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้แกนกลาง โครงสร้างรายวิชา คำอธิบาย รายวิชา หน่วยการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สาระเพิ่มเติม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญ กิจกรรมสาธิตประโยชน์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา

2. การนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้บรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัด

3. กระบวนการพัฒนาผู้เรียนทั้งระบบให้บรรลุตามมาตรฐานตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยมีการวัดการประเมินผลที่ชัดเจน ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ มนุษย์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

4. ความสำคัญของหลักสูตรที่ตอบสนองการกระจายอำนาจ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดการ เรียนการสอน โดยมีการกำหนดชิ้นงาน เกณฑ์การประเมิน ให้สัมพันธ์ เชื่อมโยงกับ มาตรฐานการ เรียนรู้ ที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ และเป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพ ชีวิตที่ดี

5. เป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้สูงเกินจริงที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมาย เลิศเลอ อลังการ เป้าหมายสวย แต่ในเชิงปฏิบัติทำไม่ได้

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานหรือไม่ และถ้าจะให้หลักสูตร

สถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน จะมีวิธีการบริหารจัดการหลักสูตร จัดการเรียนรู้อย่างไร และประเมินการเรียนรู้อย่างไร

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน เนื่องจากมีการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายไว้ ทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ
2. เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานเฉพาะในหน้ากระดาษเพราะมีข้อกำหนดได้ไว้ แต่ในทางปฏิบัติยังมีครูบางส่วนที่ไม่ได้สอนและประเมินตามมาตรฐาน
3. การบริหารจัดการหลักสูตรควรเน้นให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และควรมีการนิเทศติดตามเพื่อช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล
4. การจัดการเรียนรู้ ควรจะมีกรอบแนวคิดโดยเอามาตรฐานเป็นตัวตั้งและมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมาให้ครูรู้และเลือกใช้ เน้นกระบวนการคิดและสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนในแต่ละบริบทของผู้เรียน ในด้านสังคม วัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากแผนการสอน
5. การประเมินผล ควรวางแผนการประเมินตามมาตรฐาน และควรมีรูปแบบการประเมินที่หลากหลายเพื่อประเมินผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล และมุ่งเน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยยึดตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลัก ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ประเด็นที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียนและการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะอย่างไร

1. หลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียนและพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งเน้นเรื่อง ทักษะทางภาษา และควรให้มีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสืบเสาะหาความรู้ในเครือข่ายสังคมออนไลน์
2. ควรเน้นเรื่องฝีมือแรงงานเพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปประกอบวิชาชีพได้
3. ควรกำหนดเป้าหมาย ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนรู้ เข้าใจความเป็นอาเซียน การอยู่ร่วมกันในอาเซียน วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ กฎหมาย การสื่อสาร ศักดิ์ศรีความเท่าเทียมกันของมนุษยภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียน รวมทั้งภาษาเกาหลี ญี่ปุ่น จีน ที่ต้องติดต่อค้าขายท่องเที่ยว
4. ควรสร้างหลักสูตรที่สอนให้นักเรียนมีทักษะชีวิต การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และเคารพศักดิ์ศรีของทุกชาติ ให้เป็นสังคมโลก
5. ควรบูรณาการในทุกกลุ่มสาระวิชา แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้อาเซียนให้กับโรงเรียนเพื่อความชัดเจนและเป็นไปทิศทางเดียวกัน

6. ควรให้ชาวต่างชาติมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนทุกโรงเรียน โดยครูยังคงดูแล การดำเนินการสอนด้วย เน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การใช้เทคโนโลยี โดยนักเรียนต้องมี สมรรถนะด้านการคิด การแก้ปัญหา เน้นให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองบนพื้นฐานการ เรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ควบคู่กับการมีโครงการสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู เช่น หนึ่ง โรงเรียนหนึ่งความภูมิใจ

ประเด็นที่ 4 ในฐานะที่ท่านเป็นครูผู้สอน ท่านมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างไรเพื่อ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตร

1. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตร ควรมีการตรวจสอบ จุดประสงค์ก่อนสอน โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานตัวชี้วัดก่อน จากนั้นกำหนดวิธีการในการจัดการ เรียนรู้รวมทั้งประเมินผลตามจุดประสงค์ที่กำหนด และในการจัดการเรียนรู้จะพิจารณาให้ผู้เรียนเกิด สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนและให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลาง 51 กำหนด

2. ควรสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา กิจกรรมทุกอย่างที่จัดควร เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม แสวงหาความรู้ได้ เอง ให้มีโอกาสนในการทำกิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมที่เป็นกลุ่มเพื่อให้เกิดทักษะทางสังคม

3. ให้ความสำคัญกับผู้เรียน มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับภาระอื่น หรือการทำผลงาน วิชาการ เพราะการทำผลงานวิชาการถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพราะการสอนถือเป็น หน้าที่หลักของครู

ประเด็นที่ 5 ถ้าจะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน สมรรถนะสำคัญ และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ท่านคิดว่า สพฐ. เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ควรมีวิธีการ หรือแนวทางในการดำเนินการอย่างไร

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรวางแผนการดำเนินงานระยะยาวเพื่อให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้ทราบแนวทางการดำเนินงาน และควรมีการประสาน การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานย่อยในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เป็นการ ทำงานที่ไม่ซ้ำซ้อนและมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ควรมีการเปลี่ยนนโยบายหรือผู้บริหาร บ่อย ในการจัดทำแนวทางจากส่วนกลางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดทำตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ ตลอดจนหนังสือสื่อ การสอน คู่มือประกอบการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินได้ทันที

4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรลดปริมาณงาน โครงการ กิจกรรม ที่ครูต้องทำให้น้อยลง เพื่อจะได้มีเวลาเตรียมการสอน และสอน และลดการจัดทำเอกสารต่างๆเพื่อประกอบการทำหลักสูตร งานโครงการต่างๆ ลดการประเมินของสมศ.และหน่วยงานต่างๆ ลดการประกวด การเข้าร่วมโครงการต่างๆของสพฐ.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดสรรงบประมาณลงสู่สถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนอย่างทั่วถึง พัฒนาครูผู้สอนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงคุณภาพของเด็กที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไปในสังคม มีการตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศติดตามผลการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างแท้จริงในเชิงประจักษ์

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ควรเข้ามาช่วยให้ความรู้ แนะนำ ช่วยเหลือครูอย่างจริงจังและจริงใจ มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และควรจะมีบทบาทที่มากขึ้นในการเป็นสื่อกลางระหว่างสพฐ.กับโรงเรียนในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอัตราครูให้เพียงพอแก่นักเรียน จัดหาครูภาษาอังกฤษที่เป็นเจ้าของภาษามาสอน มีครูธุรการเพื่อทำงานเอกสารแทนครู

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ครูเป็นระยะๆ มีการอบรมให้ความรู้ครูในเรื่องใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เช่น วิธีสอน นวัตกรรมการสอน และต้องเป็นที่ปรึกษาที่พึ่งที่ดีให้กับโรงเรียนได้

9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำหนดแนวทางพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นมาตรฐาน มีกระบวนการนิเทศติดตาม แล้วนำผลการนิเทศมาประชุมเพื่อหาทางพัฒนา

10. สถานศึกษาควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และเป็นพี่ปรึกษาแก่ครูในการพัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปสู่การสอน การประเมินรวมทั้งอาศัยความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

11. สถานศึกษาควรมีผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ มีความรู้เรื่องหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผล เป็นผู้นำด้านวิชาการ

3. สรุปผลการสนทนากลุ่มศึกษานิเทศก์

ผลจากการจัดสนทนากลุ่มศึกษานิเทศก์ ที่ดูแล กำกับ ติดตาม โรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 4 ภูมิภาค สรุปผลตามประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เมื่อนึกถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ท่านคิดถึงอะไร

1. องค์ประกอบของหลักสูตรเป้าหมายของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาพื้นฐาน กิจกรรมเพื่อสังคม จิตสาธารณะ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์
2. ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ของครู เช่น ครูไปไม่ถึงเป้าหมายของหลักสูตร ครูไม่ทำหน่วยการเรียนรู้ ครูสอนไม่ตรงตามตัวชี้วัด ครูไม่เห็นความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ครูสอนหลายชั้นเรียน ครูขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดทำหลักสูตร/การนำหลักสูตรไปใช้ ครูวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด/สาระ การใช้หลักสูตรมีความกระชั้นชิด
3. ปัญหาของหลักสูตร เช่น ตัวชี้วัดมากเกินไป
4. คุณภาพของนักเรียนลดลง ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน และการแก้ปัญหา

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานหรือไม่ และถ้าจะให้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน จะมีวิธีการบริหารจัดการหลักสูตร จัดการเรียนรู้อย่างไร และประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร

1. เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานอย่างสมบูรณ์และเป็นหลักสูตรที่ดี แต่มีปัญหาที่การนำไปใช้ โดยเฉพาะการทำความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ที่ทำหลักสูตรกับผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ หรือครู
2. วิธีการบริหารจัดการหลักสูตร จัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ตามมุมมองของศึกษานิเทศก์ เห็นควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการกับผู้เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศึกษานิเทศก์ ครู และผู้บริหาร เพื่อทำความเข้าใจกับหลักสูตรให้ชัดเจนก่อนการนำหลักสูตรไปใช้โดยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ โดยมุ่งเน้นทำความเข้าใจกับครูเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ประเด็นที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียนและพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่

21 ควรมีลักษณะอย่างไร

1. หลักสูตรต้องเน้นเรื่องภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และภาษาในกลุ่มอาเซียน+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) และจังหวัดที่อยู่ติดชายแดนต้องทำความเข้าใจกับภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งภาษาไทยต้องมีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

2. เน้นทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน

3. ทักษะการคิดโดยบูรณาการไปกับเนื้อหารายวิชา เน้นวิชาด้านสังคมและวัฒนธรรม การงานและพื้นฐานอาชีพ ตั้งแต่เริ่มเรียนในระดับอนุบาล

ทั้งนี้ศึกษานิเทศก์ระบุแนวทางการส่งเสริมให้หลักสูตรสามารถรองรับอาเซียนและทักษะในศตวรรษที่ 21 โดย 1) ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วม โดยผู้ปกครองต้องมีความรู้ความเข้าใจ 2) โรงเรียนอาจปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่างๆ อาทิ โครงสร้างเวลาเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ สารการเรียนรู้อาเซียน การวัดและประเมินผล 3) โรงเรียนจะต้องมีการเตรียม/พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน โดยเฉพาะด้านภาษา มุ่งเน้นภาษาอังกฤษ และ 4) สพฐ. / สพท. จะต้องมีแนวนโยบายเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนครูและสื่อ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้

ประเด็นที่ 4 ในฐานะที่ท่านเป็นศึกษานิเทศก์ ท่านมีรูปแบบการนิเทศอย่างไร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตร

ศึกษานิเทศก์ระบุรูปแบบการพัฒนาครูโดย ศึกษานิเทศก์ต้องมีการเตรียมการหรือการวางแผนการนิเทศ มีการติดตามอย่างใกล้ชิด มีการพัฒนาและประเมินผล และใช้สื่อมาช่วยในการนิเทศ ทั้งนี้ศึกษานิเทศก์ได้นำเสนอรูปแบบ/เทคนิคการนิเทศก์ ประกอบด้วย

1. รูปแบบการนิเทศลักษณะเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู
2. ระบบนิเทศแบบ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
3. ระบบนิเทศเชิงประเมินและพัฒนาแบบมีส่วนร่วมโดยมีมาตรฐาน และตัวชี้วัด เป็นเป้าหมาย
4. รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร
5. รูปแบบการนิเทศแบบคลินิก
6. รูปแบบการนิเทศเป็นกลุ่มโรงเรียนร่วมกัน
7. รูปแบบการนิเทศโดยใช้สื่อออนไลน์/เครือข่ายสังคมออนไลน์
8. รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ ลักษณะ One Stop Service
9. รูปแบบการนิเทศแบบ Reflective Coaching

ประเด็นที่ 5 ถ้าจะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ท่านคิดว่าสพฐ. เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินการอย่างไร

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

- 1.1 ลดโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ครูสามารถสอนได้เต็มที่
- 1.2 นโยบายด้านการศึกษาดังนี้ ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย
- 1.3 หน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงศึกษาธิการควรมีการประสานงานเกี่ยวกับข้อมูล เพื่อป้องกันความสับสนในการปฏิบัติ
- 1.4 การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีรายละเอียดมาก เป็นนามธรรมยากแก่การปฏิบัติ
- 1.5 หลักสูตรมีการเพิ่มเติมรายละเอียดตลอดเวลา ทำให้หลักสูตรไม่นิ่ง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- 2.1 ลดภาระงานที่ไม่ใช่งานของศึกษานิเทศก์เพื่อให้สามารถทำหน้าที่นี้เทศ และดูแลโรงเรียนที่รับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ best practice ในแต่ละโรงเรียน เขตพื้นที่

2.2 เพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์

3. สถานศึกษา

- 3.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ต้องมีการทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจนทั้งในด้านเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ความรู้ และมีการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจังก่อนนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

- 3.2 ต้องมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยประเมินทั้งตัวครู ผู้เรียน และการบริหารจัดการหลักสูตร โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์

- 3.3 มีการทำความเข้าใจกับผู้บริหารให้เห็นความสำคัญของการใช้หลักสูตรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของตนเองในการขับเคลื่อนหลักสูตร เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรในระดับต่างๆ

สรุปผลสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลจากการสนทนากลุ่มผู้บริหาร ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ทั้ง 4 ภูมิภาค
สรุปได้ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 สรุปผลสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวม 4 ภูมิภาค

ประเด็น	สภาพ/ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
องค์ประกอบของหลักสูตรในด้าน		-
1. วิสัยทัศน์	มีความเหมาะสม	-
2. หลักการ	มีความเหมาะสม	-
3. จุดหมาย	มีความเหมาะสม	-
4. สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน	สมรรถนะที่ระบุเป็นภาพกว้าง ยากแก่การปฏิบัติและวัดประเมินผล	มีการระบุสมรรถนะที่ชัดเจนในรูปของตัวชี้วัด และกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินสมรรถนะ
5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	มีจำนวนมากเกินไป	ระบุคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการอย่างชัดเจน เพื่อการปฏิบัติที่ชัดเจน ตรงความต้องการ
6. มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	1. มีจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้มากเกินไป ในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้	1. ลดจำนวนมาตรฐานการเรียนรู้ โดยบูรณาการมาตรฐานที่ซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันเป็นมาตรฐานเดียวกัน
	2. บางมาตรฐานซ้ำซ้อนระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้	2. พิจารณาให้ชัดเจนว่าควรอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด
	3. บางมาตรฐานเล็กมากเป็นเพียงตัวชี้วัดจุดประสงค์การเรียนรู้	3. นำไปรวมหรือบูรณาการร่วมกับมาตรฐานอื่น
	4. มีจำนวนตัวชี้วัดมากเกินไป มีความซ้ำซ้อน	4. ลดจำนวนตัวชี้วัดโดยบูรณาการตัวชี้วัดที่เหมือนกันเข้าด้วยกัน
	5. มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดในบางระดับชั้น ยากเกินไปสำหรับผู้เรียน	5. ปรับให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน
	6. ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งตัวชี้วัดเป็นระดับช่วงชั้น ส่งผลต่อการดำเนินการ เช่น ข้อสอบ LAS ซึ่งนำตัวชี้วัดช่วงชั้นมาออกข้อสอบ แต่โรงเรียนอาายังไม่ได้สอนซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบของนักเรียน	6. จัดทำเป็นตัวชี้วัดชั้นปี

ประเด็น	สภาพ/ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้ / สาระการเรียนรู้	1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีจำนวนมากเกินไป ไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียนที่ควรพัฒนาพื้นฐานการเรียนรู้	1. ปรับลดจำนวนกลุ่มสาระการเรียนรู้ เหลือเพียง 5 กลุ่มสาระคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ฯ วิทยาศาสตร์ และ ภาษาต่างประเทศ ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆให้บูรณาการ
	2. ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่จำเป็นต้องบังคับให้เรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจหรือจัดตามแผนการเรียนเพื่อเตรียมสู่ระดับอุดมศึกษา
	3. สาระการเรียนรู้ที่กว้าง ให้อิสระโรงเรียนในการเลือกสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่เมื่อมีการประเมินผลผู้เรียน เช่น การสอบ O net ข้อสอบระบุสาระการเรียนรู้อื่น ที่ไม่ตรงกับที่โรงเรียนจัด(เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาพลศึกษา ระบุว่า ให้นักเรียนเลือกเรียนกีฬาไทยและกีฬาสากล โรงเรียนจัดให้เรียน วอลเลย์บอล แต่ข้อสอบออก กีฬาเทนนิส เป็นต้น)	3. ระบุสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน และควรเป็นแนวทางเดียวกัน
8. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1. ลูกเสือ เนตรนารี ถูกลดความสำคัญทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม	1. ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนลูกเสือ เนตรนารี เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
	2. ขาดแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว และ กิจกรรมลูกเสือ ที่ชัดเจน เอกสาร / คู่มือครูที่มีเก่ามาก	2. สพฐ. จัดทำคู่มือ แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมลูกเสือ ที่มีความชัดเจนโดยจัดเป็นระดับชั้นเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติ
ประเด็น	สภาพ/ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	3. ร่องรอยหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เน้นการบันทึกเอกสารมากกว่าการปฏิบัติจริง	3. ควรเน้นการสังเกตการณ์ปฏิบัติจริงจากพฤติกรรม ซึ่งอาจประเมินโดยครู นักเรียน เพื่อน ผู้ปกครอง ชุมชน
9. โครงสร้างเวลาเรียน	เวลาเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	สพฐ. ควรประสานหรือ นำข้อมูล

	กับการรับสมัครเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่สอดคล้องกัน เช่น มีเวลาเรียนไม่สอดคล้องกับระเบียบการรับนักศึกษา	ดังกล่าวมาจัดโครงสร้างเวลาเรียนใหม่ให้สอดคล้องกับระดับอุดมศึกษา
10.การเขียนคำอธิบายรายวิชา	การเขียนคำอธิบายรายวิชาสับสนในการวิเคราะห์ตัวชี้วัด ในการจำแนกรูปแบบการใช้รหัสวิชา การเขียนรหัสตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้	ควรมีการนิเทศติดตามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หรือสพฐ.มีแนวการตรวจสอบองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สถานศึกษาได้วิเคราะห์ด้วยตนเอง และควรมีคำอธิบายการเขียนองค์ประกอบของหลักสูตร
11.การเขียนโครงสร้างรายวิชา	มีความคลาดเคลื่อนในองค์ประกอบกรเขียน การเรียงลำดับองค์ประกอบ ลักษณะการเขียนสาระสำคัญ สับสนกับสาระการเรียนรู้	สพฐ. เขตพื้นที่ โรงเรียนควรพัฒนาวิชาชีพครูโดยการอบรม (training) coaching, mentoring ,supervising ให้ครูผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ มีความรู้เข้าใจตรงกันโดยร่วมกับสถาบันการศึกษา
12.การเขียนหน่วยและแผนจัดการเรียนรู้	ในโรงเรียนขนาดเล็กและขยายโอกาสมีจำนวนครูไม่ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบกับภาระงานอื่นๆ ทำให้ไม่สามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้หรือเขียนแผนจัดการเรียนรู้ได้ครบทุกวิชา หรือในรายวิชาที่ทำได้ก็ไม่มีคุณภาพ เนื่องจากครูไม่มั่นใจในการออกแบบหน่วย/เขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design	สพฐ. หรือ เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรครู และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปทิศทางเดียวกันทั้งประเทศและควรพัฒนาวิชาชีพครู โดยการจัดอบรม (Training)Coaching , Mentoring
ประเด็น	สภาพ/ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		Supervising ให้กับครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ โดยร่วมกับสถาบันการศึกษา
สื่อการเรียนรู้	ขาดสื่อการสอน (โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก) เช่น เอกสารหลักสูตร คู่มือการจัดการเรียนการสอน คู่มือการวัดและประเมินผลคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมถึงสื่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เช่น สื่อที่เป็นสารเคมี ในรายวิชา	มีการจัดหาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน ให้เพียงพอกับความต้องการและจำนวนบุคลากรในโรงเรียนส่วนของสื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ควรสนับสนุนงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการเอง หรือให้

	วิทยาศาสตร์ อุปกรณ์การทดลอง ซึ่งค่อนข้างมีราคาแพง โรงเรียนไม่สามารถจัดหาเองได้ แม้ว่าจะมีการสนับสนุนสื่อจากหน่วยงานส่วนกลางแต่ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน	สถานศึกษาจัดทำรายการเสนอขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนและเพียงพอกับจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	มีความเหมาะสม	
การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1.การประเมินมีความยุ่งยาก ซ้ำซ้อน บางตัวบ่งชี้ไม่สามารถประเมินได้ในบางรายวิชา	1.เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่แล้ว (พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย) ดังนั้นไม่ควรแยกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรมีการประเมินไปพร้อมกับรายวิชา
	2. มีความยุ่งยากลำบากในการประเมิน แต่ละคุณลักษณะมีรายละเอียดการประเมินหลายตัวบ่งชี้ แต่ละตัวบ่งชี้มีเกณฑ์การประเมินละเอียดและนักเรียน1คนต้องผ่านการประเมินทั้ง8 คุณลักษณะ จากทุกรายวิชาที่เรียน ทำให้เป็นภาระของครูผู้สอน และเสียเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำเอกสาร	2. สพฐ.ปรับแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สะดวกต่อการปฏิบัติของผู้สอน
ประเด็น	สภาพ/ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	3. ผลการประเมินไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง จริงจัง	3. สพฐ. ควรนำผลไปพิจารณาอย่างจริงจังและนำมาใช้ประโยชน์มากกว่านี้
การเทียบโอนผลการเรียน	1.ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีตัวชี้วัดเป็นระดับช่วงชั้น การเทียบโอนผลการเรียนทำได้ยากเนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน	1. ปรับตัวชี้วัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นตัวชี้วัดชั้นปี เพื่อความชัดเจน และเป็นแนวทางเดียวกันทุกโรงเรียน
	2. การเทียบโอนรายวิชาเพิ่มเติม เนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีรายวิชาเพิ่มเติมแตกต่างกัน	2. กำหนดแนวทางการจัดรายวิชาเพิ่มเติมของแต่ละระดับชั้นให้เป็นแนวทางเดียวกัน 3. สำหรับรายวิชาเพิ่มเติมที่เป็นจุดเน้นของแต่ละโรงเรียนอาจกำหนดวิธีการเทียบโอนภายในเองในรูปของ

		คณะกรรมการ
อื่นๆ 1. การสอบ O-Net	การสอบ O-Net ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในประเด็นต่อไปนี้ 1. สารการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้สถานศึกษาครูผู้สอนกำหนดเนื้อหาเองได้ แต่ข้อสอบ O-Net ที่ออกมามีการเจาะจงเนื้อหาเพียงเนื้อหาเดียว ไม่ตรงกับที่โรงเรียนจัดให้	1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานงานให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยอาจปรับสาระการเรียนรู้เป็นแนวทางการเดียวกันทั้งประเทศ หรือปรับเปลี่ยนวิธีการสอบให้สอดคล้องกับหลักสูตร
	2. ในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น สุขศึกษาพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และศิลปะ ซึ่งเป็นรายวิชาที่เน้นทักษะ ความสามารถ แต่ข้อสอบที่ออกมาเน้นที่องค์ความรู้เป็นหลัก ไม่สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและธรรมชาติรายวิชา	2. ยกเลิกการสอบ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คงไว้แต่สาระการเรียนรู้หลัก
ประเด็น	สภาพ/ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
2. การประเมิน หลักสูตรสถานศึกษา	การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาส่วนใหญ่เน้นความถูกต้อง ผิด ของเอกสารซึ่งผิดวัตถุประสงค์ของการประเมิน	การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาควรเน้นตอบ วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือเพื่อปรับปรุงหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่าการจัดการเรียนการสอน การประเมิน ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน
3.การพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การวัดและประเมินผล	ผู้บริหารและครูดำเนินการอบรมโดย สพฐ.เขตพื้นที่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ	สพฐ.ควรมีแนวทางการพัฒนาวิชาชีพที่หลากหลายช่องทางและวิธีการตามความสมัครใจ และความต้องการของผู้ต้องการพัฒนาวิชาชีพ เช่น ระบบ E training การพัฒนาวิชาชีพตามโครงการที่เสนอ

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในระดับสถานศึกษา

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ในระดับสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่มีต่อการนำหลักสูตรไปใช้สรุปดังนี้

ประเด็นที่ 1เมื่อนึกถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ผู้บริหารเขตพื้นที่ศึกษามักคิดถึงเรื่องต่อไปนี้

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ก็นึกถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในเรื่องของ 1)องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ หลักการวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัดโครงสร้างเวลาเรียน และเกณฑ์การวัดประเมินผล 2)ปัญหาที่พบจากการใช้หลักสูตร51 คือครุขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและ3) เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานที่มีมีความยืดหยุ่น และมีความเป็นท้องถิ่น ดังคำกล่าวของ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่ว่า

“นึกถึงหลักการ ความสามารถทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร สมรรถนะการ เรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระและการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ”

“มาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ควรยืดหยุ่นและมีการบูรณาการ”

“มาตรฐานการเรียนรู้ 67 ข้อ สมรรถนะสำคัญ 5 ข้อ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ข้อ”

“วิชาที่เรียนว่าเรียนอะไรบ้าง ความต้องการของผู้เรียน องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร วิสัยทัศน์ที่สัมพันธ์กับแผนการจัดการศึกษาของชาติ”

“ข้อดี/ปัญหา หลักสูตร 51 สามารถนำไปใช้ได้จริงแต่มีปัญหาด้านการนำไปใช้โดยเฉพาะ ด้านการปฏิบัติและที่สำคัญที่สุดในเขตคือ ผอ.เขตฯ และศึกษานิเทศก์ ถ้าผู้บริหารไม่ใส่ใจหลักสูตรจะไม่สำเร็จ.....ปัญหาการสอบ O-NET ข้อสอบมีการประเมินไม่ครอบคลุมตามผลการเรียนรู้ข้อสอบวัด เฉพาะความรู้(เก่ง) แต่ไม่ได้วัดด้านอื่น เช่น ด้านอาชีพ.....”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“ข้อมูลที่ไม่ตรงกัน การใช้เอกสารในช่วงแรกมีปัญหามาก สาระแกนกลางควรเพิ่มเติม รายละเอียด ปัญหาเกิดจากความเคยชิน ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เขตมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โรงเรียนช่วยกันทำหลักสูตร การวัดและประเมินผลให้โรงเรียนได้ช่วยเหลือกันร่วมกันและมี ศึกษานิเทศก์ช่วยดูแล ครูยึดเนื้อหาเป็นหลัก ครูควรพัฒนาตนเอง มาตรฐานต้องช่วยให้ทันสมัยต่อ เหตุการณ์ โรงเรียนมีกิจกรรมมากทำให้การสอนไม่เต็มที่”

“หลักสูตร 51 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่อิงมาตรฐานแต่ไม่ตลอดแนว มีความยืดหยุ่นมี
ความเป็นท้องถิ่นและประทับใจในคุณลักษณะของเด็ก มีมาตรฐานและตัวชี้วัดกำหนด”

“เป็นหลักสูตรที่Block มากเกินไป เช่น เรื่องเวลาเรียน ซึ่งโรงเรียนก็ยึดตามนั้นควรเน้น
เรื่องที่ต้องนำไปใช้ในชีวิตจริงเนื้อหาสาระมากเกินไป ในแต่ละระดับชั้น”

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาจากภาคใต้

“เป้าหมายปลายทางเด็กเป็นอย่างไร คนดี เก่ง มีความสุข มีเป้าหมายชัดเจน”

หลักสูตร51 ไม่เปิดโอกาสให้โรงเรียนได้มีอิสระในเรื่องเวลาเรียน แต่ดีในเรื่องของความ
ครอบคลุมประสบการณ์วิชาตามกลุ่มสาระ และโรงเรียนสามารถปฏิบัติตามได้”

“การแปลงหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้สถานศึกษามีส่วนร่วม ถ้าสถานศึกษาทำจริงจะเข้าใจ
เป้าหมายของหลักสูตร นักการศึกษา เมื่อนำแนวความคิดมาจาก ประเทศสหรัฐอเมริกาหรือนิวซีแลนด์ การที่นำหลักสูตรเข้ามานั้น ขาดความรู้และการปฏิบัติ การแปลงหลักสูตรสู่การปฏิบัติใน
โรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติขาดความรู้หรือเข้าใจไม่ตรงกัน (ยกเว้นท่านเบญจลักษณ์น้ำฟ้า)
ขาดการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงหลักสูตร ระบบธุรกิจเข้ามาแทรก ครูไม่รู้ว่ามีเปลี่ยนแปลง
เนื้อหาไปเป็นStandard based ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สื่อไม่มีครูสอน ระบบ การเกษียณ
ก่อนกำหนด ทำให้ตำแหน่งครูว่าง 7 เดือน “หลักสูตร คือ ชีวิตคน” ต้องดูแลและทั้งการพัฒนา
ไม่ได้”

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาจากภาคเหนือ

“โครงสร้างบ้านที่มีรูปแบบเดียวกัน แต่ผู้อยู่อาศัยตกแต่งบ้านให้มีความสวยงามตามความ
ต้องการของตนเอง”

“เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายชัดเจน โดยมีการกำหนดคุณลักษณะแกนกลางของนักเรียนเป็น
พื้นฐาน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะได้นำไปใช้ในโรงเรียนของตนเองได้”

“หลักสูตรคือ สิ่งที่กำหนดให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับ
นักเรียน และเป็นหลักสูตรสากลที่สามารถให้เด็กยืนบนการแข่งขันระดับชาติได้”

“มาตรฐาน ตัวชี้วัดตามหลักสูตรที่สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียน
ว่าควรเป็นอย่างไรทำให้มองเห็นทิศทางได้ชัดเจน คิดถึงโครงสร้างของเวลาเรียนที่ยืดหยุ่นเวลาให้
อิสระในการจัดเวลาเรียนที่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการบริบทของสถานศึกษา”

“เห็นว่าหลักสูตรมีการพัฒนามาค่อนข้างนานมากและต่อเนื่อง ทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว”

“หลักสูตร 51 มีการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรมและพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ”

“ปัญหา/อุปสรรค การใช้หลักสูตร 51 ไม่มีเพราะเขตพื้นที่ที่มีการพัฒนาบุคลากรให้ความรู้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้นำความรู้ใช้กับโรงเรียน อิงมาตรฐานของหลักสูตรทุกกลุ่มสาระวิชา คุณลักษณะสมรรถนะ เป็นสากลอยู่แล้ว เขตมีการให้ความรู้ ครู หัวหน้ากลุ่มสาระ มีศึกษานิเทศก์ไปกำกับติดตาม สื่อ มีการประกวดสื่อ นวัตกรรม ให้มีแลกเปลี่ยนเรียน”

อย่างไรก็ตาม มีผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาจำนวนหนึ่ง ที่นึกถึงปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของครูในเรื่องของภาระหน้าที่ และความไม่เข้าใจในสาระของหลักสูตรและการนำไปใช้ ทำให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่บรรลุเป้าหมาย ดังที่ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษากล่าวว่า

“ภาระหน้าที่หนักอึ้งของครูที่โรงเรียนขนาดเล็ก มีครูแค่ 1-2 คน แต่ต้องสอนทั้ง 3 ระดับ คือ อนุบาล ประถมต้น ประถมปลาย และงานโครงการต่างๆ มากมาย”

“หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่นักเรียนแสดงความสามารถ ความคิดเห็นได้มากกว่าเดิม ปัญหาที่ใช้ในหลักสูตร 51 ระบบส่วนกลางไม่เข้าใจ ธรรมชาติครู หลักสูตรอิงมาตรฐาน ครูไม่เข้าใจ ต้องให้โรงเรียนเข้าใจหลักสูตรของเขาเอง ถ้าเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ครูมุ่งทำหลักสูตรไม่มุ่งสอน สาระการเรียนรู้ที่ซ่อนอยู่ควรตัดออก อาเซียน น่าจะมีหน่วยงานบูรณาการหลักสูตรมาให้ ไม่ต้องมาเป็นภาระของโรงเรียนซึ่งเป็นการเพิ่มภาระครู”

“ความสับสนของการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นความกังวลยุ่งยากของครูผู้สอนที่ต้องทำแผนการสอน ต้องเขียนในสิ่งที่ไม่ได้ทำ”

ปัญหาการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร 51 ครูไม่มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรเพียงพอ “มีเสียงบ่นมากเลยว่าทำไมหลักสูตร 51 โรงเรียนต้องทำเอง” ส่วนหนึ่งครูสอนด้วยวิธีเดิม ๆ ไม่ปรับการเรียน ไม่เปลี่ยนการสอนในโรงเรียนต้นแบบ ก็ไม่มีปัญหา แต่ในโรงเรียนทั่ว ๆ ไปยังพบปัญหาจากครูอยู่บ้าง เช่น ครูไม่มีสื่อที่จะสอนตามตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้ ไม่เข้าใจหลักสูตร 51 ยังมี “ความเข้าใจเดิมคือ หลักสูตร 44 ครูมักใช้แผนการจัดการเรียนรู้จากสำนักพิมพ์ ครูไม่เข้าใจว่าจะแก้ปัญหาตรงจุดใด วิธีสอนหรือจะแก้ผู้เรียนตรงไหน”

“ความคิดเห็นต่อหลักสูตร 51 ผลผลิตของหลักสูตรยังไม่ออก ม.ต้น ม.ปลายจบแล้ว ดีเหตุผล เป้าหมาย คุณลักษณะ เขียนดีแต่การปฏิบัติยาก ความต้องการของหลักสูตรมากเกินไป การ

ประเมินสมรรถนะ และคุณลักษณะประเมินยากไม่รู้เกิดจริงหรือเปล่า ม.ต้นไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง ม.ปลาย 3,600 ชั่วโมง ตัวชี้วัดมาก ประเมินได้ไม่ครบ”

นอกจากนี้ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษายังมีการเปรียบเทียบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช 2544 และตัวชี้วัดที่มีจำนวนมาก รวมทั้งตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความต้องการของหลักสูตรไว้ ดังนี้

“เห็นภาพการพัฒนาและความซ้ำซ้อนกับหลักสูตรเดิมในหลักสูตร 51 ปรับมาจากหลักสูตร 44 ก็ยังมองว่าตัวชี้วัดเยอะ ทำให้โรงเรียนอัดอัดในการจัดการเรียนการสอน ควรปรับให้มีตัวชี้วัดที่เป็นแก่นความรู้ของเนื้อหาสาระจริงๆ และไม่จำเป็นต้องมี 8 กลุ่มสาระ”

“ความคิดเห็นต่อหลักสูตร 51 ผลผลิตของหลักสูตรยังไม่ออก ม.ต้น ม.ปลายจบแล้ว ดี เหตุผล เป้าหมาย คุณลักษณะ เขียนดีแต่การปฏิบัติยาก ความต้องการของหลักสูตรมากเกินไป การประเมินสมรรถนะ และคุณลักษณะประเมินยากไม่รู้เกิดจริงหรือเปล่า ม.ต้นไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง ม.ปลาย 3,600 ชั่วโมง ตัวชี้วัดมาก ประเมินได้ไม่ครบ”

“ไม่ค่อยได้ย่นปัญหา อาจเนื่องมาจากว่าหลักสูตรปี 51 เป็นหลักสูตรที่มีการพัฒนามากกว่าหลักสูตรปี 44 เพราะมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน ทำให้โรงเรียนดำเนินงานง่ายขึ้น แต่รายละเอียดของแต่ละตัวชี้วัดเยอะเกินไป เราคุ้นเคยกับการกำหนดจากส่วนกลาง พอให้ทางโรงเรียนเป็นผู้กำหนด ทำให้ครูในแต่ละระดับชั้นต้องมาตกลงกันว่าจะแบ่งแยกกันอย่างไร ซึ่งในทางปฏิบัติทำไม่ค่อยได้ตามหลักการ เห็นด้วยว่าควรกำหนดว่าชั้นใด ควรเรียนอะไร เพื่อลดความซ้ำซ้อน และจะได้ไม่มีปัญหาในการย้ายโรงเรียนของนักเรียนด้วย เพราะแต่ละโรงเรียนอาจเปิดรายวิชาที่เรียนไม่ตรงกัน”

“หลักสูตรดี มีอะไรครบหมด มีเป้าหมายดีมาก.....แต่“ความต้องการของหลักสูตรมากเกินไป” เวลาสอนจะเกิดขึ้นได้จริงหรือไม่”

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาจากภาคกลาง

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับ หลักสูตรสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน กระจายอำนาจ ยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้เขตพื้นที่สถานศึกษาท้องถิ่น มีส่วนร่วมหรือไม่ และแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษามีลักษณะเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน กระจายอำนาจ ยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้เขตพื้นที่สถานศึกษาท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีดังนี้

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า 1) หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน เนื่องจากใช้แนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร 2)หลักสูตร 51 มีการกระจายอำนาจ มีความ

ยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้เขตพื้นที่สถานศึกษาท้องถิ่นมีส่วนร่วม 3)โรงเรียนส่วนใหญ่มีนโยบายในการจัดทำ หรือพัฒนาหลักสูตร ในรูปแบบของคณะกรรมการ และมีการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร 4)หลักสูตร 51 มีตัวชี้วัดจำนวนมาก และมีปัญหาที่การนำสู่การปฏิบัติ และ5)ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนใหญ่ครูยังให้ความสำคัญกับท้องถิ่นน้อยไปดังความคิดเห็นของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่ว่า

“เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน หลักสูตร 44 ยังคลุมเครือ แต่หลักสูตรแกนกลางมีความชัดเจนในเรื่องการเชื่อมโยงจากแกนกลางจากเขตสู่ระดับท้องถิ่น ใช้ระบบการมีส่วนร่วมขององค์กร BBL”

“เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน กระจายอำนาจ มีความยืดหยุ่นพอสมควรและเปิดโอกาสให้เขตพื้นที่สถานศึกษาและท้องถิ่นมีส่วนร่วมพอสมควรในส่วนของหลักสูตรท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้สืบสานต่อไป”

“เน้นการมีส่วนร่วมโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนร่วมบริหารจัดการและร่วมประเมินผลการเรียนรู้”

“ปรับรายวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการของท้องถิ่น”

“สพม.28 ได้พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนทุกโรงเรียน และให้มีสาระเพิ่มเติมสอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อปรับเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองและได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกัน โดยยึดกฎระเบียบของหลักสูตรแกนกลางทุกประการ”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาบางส่วนเห็นว่าหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมน้อย และควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรให้ประสบผลกล่าวคือ เน้นการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องร่วมมือ โดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้อำนวยการสถานศึกษาครู และศึกษานิเทศก์ ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันดังกล่าวของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่ว่า

“หลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมน้อยซึ่งต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรให้ประสบผลดังนี้ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักความจำเป็นที่ต้องร่วมมือ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร”

“การนำหลักสูตรไปใช้ ยังนำไปใช้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ยังมีการจัดแบบใช้หนังสือเรียน.... ควรพัฒนาผอ.,ครู,ศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการอบรม โดยให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาร่วมกัน 3 วัน”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่า ควรบริหารจัดการหลักสูตรโดยใช้หลักการวิจัยเป็นฐาน (Research-Based Management : RBM) และเน้นการมีส่วนร่วม วิธีการบริหารจัดการต้องนำเอามาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นตัวตั้ง ผู้บริหารต้องขับเคลื่อนหลักสูตรสร้างคุณภาพ อบรมพัฒนาและนิเทศติดตามครู และกำหนดให้มีการติดตามการใช้หลักสูตร การบริหารต้องกำหนดเป้าหมายร่วมกันให้สอดคล้องเพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรสู่ห้องเรียน เน้นให้ครูปรับวิธี

เรียนและเปลี่ยนวิธีสอน โดยให้ครูสอนอย่างเต็มที่ ให้ครูยึดมาตรฐานการเรียนรู้สู่การออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนให้เหมาะกับผู้เรียน ใช้การประเมินผลที่หลากหลายและกำหนดเกณฑ์การประเมินจากมาตรฐานตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางฯ ดังแนวคิดต่อไปนี้

“เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การบริหารต้องกำหนดเป้าหมายร่วมกันให้สอดคล้องเพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรสู่ห้องเรียนครูปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ลดการดึงครูออกนอกห้องเรียนให้ครูสอนอย่างเต็มที่ บริหารโดยใช้หลัก RBM”

“วิธีการบริหารจัดการต้องนำเอามาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นตัวตั้งและมีการประเมินผลที่หลากหลาย”

“ยึดมาตรฐานการเรียนรู้สู่การออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนต้องมีการกำกับให้มีการนำหลักสูตรไปใช้จริง”

“ครูวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดในการนำไปออกแบบการสอนให้เหมาะกับผู้เรียน บริบทท้องถิ่น กำหนดภาระงาน ชิ้นงาน การวัดและประเมินผลด้วยตนเอง”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป้าหมายสำคัญในการจัดการเรียนรู้ วิธีการบริหารจัดการหลักสูตร ครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัด มีวางแผน การเตรียมการเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ในการทำความเข้าใจในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล”

“มีการบริหารจัดการหลักสูตรโดยผ่านกรรมการบริหารหลักสูตร จัดการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัด ประเมินผลตามสภาพจริงแต่การประเมินผลควรให้ครูได้ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และยึดมาตรฐานในการสอนและการวัดผลมีการกระจายอำนาจ ยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้เขตพื้นที่ สถานศึกษา ท้องถิ่นมีส่วนร่วม”

“โรงเรียนยึดกรอบของหลักสูตรฯ 51 เป็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน”

“ปรับมาตรฐาน ป.1-3 ควรปรับมาตรฐานใหม่(ไทย/คณิต/วิทย์) ควรเน้นภาษาไทยมากขึ้น ควรเน้นให้หลักสูตรอ่านและคิดเลขได้ ควรพิจารณาคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์”

“หลักสูตรดีอยู่แล้ว แต่ควรปรับกระบวนการ เทคนิควิธีการสอน เพิ่มทักษะใช้ชีวิตให้มากขึ้น ต้องศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์ และนำไปใช้ร่วมกันทุกฝ่าย”

“ในเชิงหลักการดีมากแต่ปฏิบัติยังไม่ประสบความสำเร็จเพราะมีสาระความรู้มากเกินไปแก่นแท้ๆของไทย เช่น คำเป็นคำตาย การสาธิต(พื้นฐานชีวิต) ควรมีไว้ความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ส่งเสริมคุณลักษณะของเด็กไทย”

“ความเป็นท้องถิ่นของพื้นที่ยังมีความสำคัญน้อยไป”.

“ผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญกับงานนิเทศแต่ให้ความสำคัญกับงานบุคคล และงานอื่นๆ มากเกินไป ควรเน้นงานด้านการเรียนการสอน”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคใต้

“เห็นด้วยกับหลักสูตรอิงมาตรฐาน ทุกประโยค แต่มั่นยาก การประเมินไม่มีการวัดเร็ว มีการสอน การอ่าน เขียน เป็นวิธีการที่ดี การประเมินองค์รวม ความเป็นมนุษย์ ไม่ทราบจะวัดอย่างไร ทำอย่างไร(How) จึงจะวัดองค์รวมของคุณลักษณะ สมรรถนะ การประเมิน ถ้าหาวิธีได้จะสมบูรณ์ที่สุด”

“การศึกษาปัจจุบันไม่ตอบโจทย์ของประเทศ แนวทางต้องรวบรวมประเด็นปัญหาทั้งหมดของประเทศค่อยสังสรุปรูป แล้วตอบโจทย์ได้”

“8 กลุ่มสาระมากเกินไป เรียกร้องให้ครูบูรณาการ”

“ควรแนะนำให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายก้าวสู่อาชีพในท้องถิ่นของตนเอง หลักสูตรควรมีช่องว่างให้ท้องถิ่นกำหนดเอง”

“ควรเก็บข้อมูลหลายๆ มุมจากหลายอาชีพว่ามีเป้าหมายอยากผลิตผู้เรียนให้ไปเป็นอะไร จะได้จัดหลักสูตรได้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน”

นอกจากนี้ผู้บริหารบางส่วน ยังมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลไว้ กล่าวคือ วิธีการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ความต้องการของผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งครูมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เน้นความเข้าใจกับครู มีครูนิเทศติดตามโดยผู้บริหารและครูนิเทศซึ่งกันและกัน ติดตามการใช้หลักสูตร เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร 4 หัวหน้าวิชาการ การจัดการเรียนรู้ เน้นการใช้สื่อโดยครูและนักเรียนร่วมกันสร้างสื่อ นวัตกรรม มีโครงการ Lesson study คณิตศาสตร์ของม.ขอนแก่น(สอนคณิตศาสตร์แนวใหม่) นักเรียนได้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ แต่ยังขาดบางตัวชี้วัด(ปีที่4) ไม่เน้นความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์ แต่จัดการเรียนการสอนไม่ให้เกิดเป้าหมายคณิตศาสตร์ ครูและนิสิต ผลัดกันสอนและสังเกต และมีการสะท้อนผลทุกวันพุธ(ชัดเจน)ส่วนการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เน้นการประเมินภาระงานและชิ้นงานมากกว่าการสอน เน้นการประเมินตามตัวชี้วัดหลายๆ ครั้ง(ไม่เน้นการประเมินครั้งเดียว)

“สำหรับมุมมองของผู้บริหารเขตพื้นที่ ที่มีต่อครูนั้น มองว่าครูควรจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ อย่านำเวลาไปอบรมมากเกินไปครูต้องใช้สื่อให้เป็น ใช้ให้ตรงตามเป้าหมาย และกระตุ้นผู้บริหารให้เน้นวิชาการ ส่วนผู้บริหารต้องสร้างความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติให้มีทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับโดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น”

นอกจากนี้ มีผู้บริหารเสนอว่าผล O-NETควรเป็น Assessment for Learning และควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคเหนือ

“หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน กระจายอำนาจ ยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้เขตพื้นที่การศึกษาและท้องถิ่นมีส่วนร่วม และการที่จะให้ หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษามีลักษณะดังกล่าว ควรที่จะ.....

- การบริหารจัดการหลักสูตร กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของหน่วยงานและ สถานศึกษา ประชุมชี้แจงผู้บริหาร ครู ให้ตระหนักและเห็นความสำคัญ ดำเนินการ จัดทำหลักสูตร สถานศึกษา นิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ประชุม สรุปผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุง และพัฒนาการใช้หลักสูตร

- การจัดการเรียนรู้ หลักการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตาม มาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนเป็น รายบุคคล การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งความต้องการของชุมชนแล้วจึงพิจารณา “ออกแบบการจัดการเรียนรู้” โดยเลือกใช้วิธีการสอน และเทคนิคการสอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

- การประเมินผลการเรียนรู้ นิเทศ กำกับติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา สม่าเสมอ จัดสนทนากลุ่ม หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ครูได้เห็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ ตนเอง เปิดโอกาสชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตร”

“หลักสูตร 51 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน รายละเอียดเพิ่มเติม ดีเหมาะสมกับสถานศึกษา”

“หลักสูตรมีความยืดหยุ่นในเรื่องของโครงสร้างเวลาเรียน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมชน ชุมชนและสิ่งแวดล้อม ประเมินความต้องการของผู้เรียน มีคณะทำงานวิชาการสายชั้น ศึกษา บริบทของโรงเรียน ดูความเป็นไปได้ของบุคลากร การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการวัดประเมินผล โดยการตัดเกรดและวางแผนเพื่อมองอนาคตเด็กจบการศึกษาเป็นเช่นไร เน้นสิ่งแวดล้อม”

“หลักสูตรสถานศึกษามีความยืดหยุ่น เอื้อต่อการทำงานของโรงเรียน ทำให้โรงเรียน สามารถสร้างหลักสูตรได้เอง สามารถพัฒนานักเรียนชั้น ม.3 ที่เน้นไปทางอาชีพได้ ความยืดหยุ่นใน เรื่องศักยภาพของนักเรียน ทุกโรงเรียนให้ท้องถิ่นเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา วิทยากร โรงเรียนเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในหลายๆ กิจกรรม”

“หลักสูตรนี้เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้เรียนมีส่วนได้เสียเข้ามามีบทบาทในการจัดทำหลักสูตร การทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มีการดำเนินการโดยจัดทำเป็นเครือข่ายการสร้างหลักสูตร ท้องถิ่น แต่บางโรงเรียนจะทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเท่านั้น หลักสูตร 51 เปิดโอกาสให้โรงเรียน นำจุดเน้น วิสัยทัศน์ มาเสริมเพิ่มเติมในหลักสูตรได้ซึ่งถือว่ามีความยืดหยุ่นโดยสรุปหลักสูตรมีการ กระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นจริง และมีความยืดหยุ่น”

“เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน มีการกระจายอำนาจและยืดหยุ่นได้ สถานศึกษาท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ เช่น การมีคณะกรรมการสถานศึกษา มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม”

“เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน โดยมีการบริหารจัดการหลักสูตร คือ การประชุมผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบนโยบายและแนวทางดำเนินงาน จัดทำเอกสารความรู้ ให้ความรู้และให้หัวหน้างานวางแผนการจัดการตามสายชั้น การจัดการเรียนรู้มุ่งลงสู่ตัวนักเรียนตามมาตรฐานที่กำหนด จัดทำแผนการสอน แบบทดสอบโดยผ่านหัวหน้าสายชั้น การวัดผลมีการประชุมชี้แจงรับนโยบายจากเขต มีการตรวจความสอดคล้องของข้อสอบกับตัวชี้วัดและมีการปรับปรุงหากพบว่าไม่สอดคล้อง”

“เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานที่โรงเรียนนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะเขตพื้นที่มีการอบรมให้บุคลากรของโรงเรียน”

“อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษายังมีความกังวลทั้งในเรื่องของการกระจายอำนาจ ความยืดหยุ่น การบริหารจัดการหลักสูตร รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ ว่าในทางปฏิบัติแล้วอาจไม่ได้ดำเนินการจริง เช่น การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาว่าในทางปฏิบัติแล้วไม่ได้มีบทบาทในการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรมากนัก ในทางปฏิบัติอาจไม่สอดคล้องกับนโยบาย และครูผู้สอนยังยึดติดกับแนวปฏิบัติเดิม ดังคำกล่าวของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่ว่า”

“เห็นด้วยในหลักการกระจายอำนาจแต่ในทางปฏิบัติจริง ไม่ได้ดำเนินการตามโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาท คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ได้มีบทบาท โรงเรียนว่าอย่างไร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็ว่าตามนั้น”

“ไม่กระจายอำนาจเหมือนวัฒนธรรมสถานศึกษาให้ปฏิบัติตามหน่วยงานนโยบาย ระบบการบริหารจัดการกำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาตามบริบทโรงเรียน แนวจัดการเรียนรู้ให้ผู้สอนยึดตัวชี้วัดเป็นหลัก การประเมินผล ให้ครู ผู้ปกครอง และท้องถิ่นมาร่วมประเมิน ดูเหมือนเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมแต่ในทางปฏิบัติยังยึดต้นแบบ และท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วม”

“หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน แต่โรงเรียนยึดติดที่เนื้อหา ครูกังวลในการสอน ยึดตำราเป็นหลักแม้จะมีมาตรฐานแต่ภารกิจครูมาก”

“เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานเพราะนำมาตรฐานมาเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ แต่บางครั้งเมื่อเปลี่ยนหลักสูตร จะเกิดคำเรียกที่ใหม่ๆ ที่ตัวเนื้อหาสาระในหลักสูตรไม่เปลี่ยนแปลงส่งผลต้องให้ครูมาทำความเข้าใจกับคำใหม่เหล่านั้น (เสนอว่าไม่ควรเปลี่ยนคำหรือใช้คำใหม่)”

“สำนักทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) ในการวัดและประเมินผล ผลการสอบโยงใยหลายส่วนเหลือเกิน “O-NET จะล้มเหลว ครูก็เครียด นักเรียนก็เครียด”ในการประเมินควรให้รู้ว่าคุณครูอยู่ระดับใด”

“ในการบริหารจัดการหลักสูตร ควรกำหนดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามเกี่ยวกับการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคกลาง

ประเด็นที่ 3 ลักษณะของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ หลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียนและการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษามีดังนี้

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียน และการพัฒนา ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น ควรเป็นหลักสูตรที่มีรายละเอียดดังนี้ 1)เน้นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ทักษะการบริการ จิตสาธารณะ ICT ภาษาในกลุ่มประเทศสมาชิก อาเซียน 2)สำหรับหลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียนนั้นควรจัดในลักษณะเป็นรายวิชาเพิ่มเติม หรืออาจสอดแทรกไปตามกลุ่มสาระต่างๆ โดยอาจจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการทั้งภายในกลุ่ม สาระและข้ามกลุ่มสาระ 3)การจัดการเรียนการสอนเน้นการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น และเพิ่มภาษา ASEAN ให้นักเรียนได้เรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเพิ่มความซับซ้อนตามระดับชั้นเรียน ส่วน ภาษาอังกฤษ ก็สอดแทรกไปในรายวิชาอื่นๆด้วยและ4)นอกจากภาษาที่จำเป็นสำหรับการเตรียมก้าว เข้าสู่ประชาคมอาเซียนของผู้เรียนแล้ว การเรียนรู้ทักษะชีวิตก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหลักสูตรใน ศตวรรษที่ 21 ดังคำกล่าวของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่ว่า

“ควรเป็นหลักสูตรที่เปิดกว้างขึ้นโดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก สอดแทรกภาษาอังกฤษกับวิชาอื่นๆ (สาระการ เรียนรู้ต่างๆ ควรมีภาษาอังกฤษสอดแทรกมากยิ่งขึ้น)”

“ASEAN ควรเป็นหลักสูตรเพิ่มเติมเน้น 2 ภาษา อังกฤษและภาษาอาเซียน การเรียนรู้ ประเทศเพื่อนบ้าน ความละเอียดตามระดับชั้น”

“หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นเป็นหลักใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งยังไม่ได้บรรจุเนื้อหาหรือหลักสูตรที่เตรียมเปิดประตูสู่ประชาคม อาเซียนเอาไว้ แต่ทางสถานศึกษาควรมีการบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับอาเซียนเข้ากับ ทุกกลุ่มสาระ”

“บูรณาการครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่าง จริงจังและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นอกจากนี้ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษามีความคิดเห็นว่าลักษณะของหลักสูตรเพื่อเตรียม ผู้เรียนเข้าสู่อาเซียนและสากล ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนในด้านภาษาเป็นลำดับแรก ดัง คำกล่าวต่อไปนี้

“ควรเสนอแนะ สพฐ.สทศ. หลักสูตร 51 ไม่จำเป็นต้องตัดออก ในส่วนด้านอาเซียน ควรให้ความสำคัญด้านภาษาอังกฤษก่อน ควรเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาล (เน้นภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน) สื่อสาร หลักสูตรภาษาอังกฤษเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถม เรียนรู้ภาษาประเทศเพื่อนบ้าน การขับเคลื่อนหลักสูตร เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ผู้บริหาร ครู แยกกลุ่มระหว่างผู้บริหารกับครู ศึกษานิเทศก์ต้องเป็นทุกอย่าง ผอ.เขต ประชุมรองผอ.เขตต่างๆ มี ผอ.กลุ่มโรงเรียนรับผิดชอบและเป็นหัวหน้าศึกษานิเทศก์เป็นพื้นที่และกลุ่มสาระการเรียนรู้ วางแผนประชุมชี้แจงสะท้อนผลเขตมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาสากล (อังกฤษ) บนฐานภูมิปัญญาและความเป็นไทยโดยเริ่มจากชั้นปฐมวัย”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษายังเห็นว่า ควรมีการพัฒนาทักษะชีวิตร่วมด้วย เช่น ทักษะการทำงานให้เป็นบุคคลมีอาชีพ ทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษ จีน และทักษะด้านการสื่อสารให้ทันสมัย รวมทั้งให้มีการพัฒนากระบวนการคิดและทักษะการจัดการความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เน้นการเตรียมความพร้อมทางด้านภาษา เอกลักษณ์ความเป็นชาติไทย โดยอาจมีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสม และครูต้องเรียนรู้ภาษา เจื่อนไข กฎ ข้อตกลงของการอยู่ร่วมกันของคนในอาเซียน การค้า การลงทุน กฎหมาย และการศึกษาเพื่อจะสามารถให้คำแนะนำกับ ผู้เรียนได้ และเสนอให้มีการทำวิจัยศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วย ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“หลักสูตรควรเปิดกว้างไม่จำกัดขึ้นอยู่กับบริบท เพิ่มทักษะชีวิต แสวงหาวิธีการดำเนินชีวิต เน้นการสื่อสารและการใช้ IT”

“เพิ่มทักษะชีวิตรองรับการเปลี่ยนแปลงและการไหลบ่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ รู้จักคิดแก้ปัญหาเลือกอย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทัน”

“เตรียมความพร้อมด้านภาษา”

“เน้นเอกลักษณ์ความเป็นชาติไทย รักษาความเป็นไทยทั้งวัฒนธรรมประเพณี ขณะเดียวกัน ต้องพัฒนาความรู้เรื่องภาษาและเทคโนโลยีให้ได้มาตรฐานสากล”

“เน้นเรื่องสื่อสาร อังกฤษ จีน เน้นสังคมของประเทศลาวและอื่น บูรณาการในทุกกลุ่มสาระ ปรับโครงสร้างเวลาเรียน จัดทำศูนย์อาเซียนศึกษา”

“ครูต้องเรียนรู้ภาษา เจื่อนไข กฎ ข้อตกลงของการอยู่ร่วมกันของคนในอาเซียน การค้า การลงทุน กฎหมาย การศึกษา”

“ให้มีการทำวิจัยศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“ASEAN เราเน้นระบบเดิมที่เราทำอยู่แล้ว โดยยึดหลักการที่ชัดเจน ไม่ตามกระแสสังคมมากเกินไป แต่เรื่องที่เป็นจริง ๆ สำหรับเด็กก็ต้องบังคับ เช่น ภาษา การใช้ ICT เป็นต้น”

“ควรมีกระบวนการกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการคิดวิเคราะห์”

“ควรเน้นวิทยาศาสตร์ คณิต ภาษาอังกฤษ ทักษะการบริการ จิตสาธารณะและICT และควรเพิ่มภาษาจีน มลายู พม่า ฯลฯ”

“ควรเน้นการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ การยอมรับนับถือเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล”

“ยึดภาษา ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก พร้อมๆกับการส่งเสริมสู่ประชาคมอาเซียนและสากลให้มากและมีความเข้มข้นขึ้น”

“ควรเพิ่มเวลาเรียนและให้ความสำคัญด้านภาษาในกลุ่มสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ”

“บูรณาการอาเซียนใน 8 กลุ่มสาระ”

“จัดเป็นสาระเพิ่มเติมพร้อมทั้งสอดแทรกและบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระ”

“จัดกิจกรรมเสริมโดยคำนึงถึงตัวชี้วัดอาเซียนศึกษา”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคใต้

“ควรเป็นหลักสูตรที่เน้นความเป็นสากล เน้นการสื่อสาร เพิ่มทักษะ การอ่าน ทักษะการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีนำเสนอสาระอาเซียนบูรณาการเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และควรพัฒนาทักษะของเด็กไทยให้แสวงหาความรู้เรื่องที่อยู่รอบตัว และทักษะการเรียนรู้ตามศาสตร์ต่างๆ”

“อาจจัดบูรณาการในสาระสังคมฯ โดยให้มีการสอดแทรกอยู่ในสาระต่าง ๆ ด้วย (สุขศึกษา การงาน สังคม อังกฤษ เป็นต้น) มีแผนในการจัดเป็นศูนย์อาเซียนศึกษานอกจากนี้ควรเพิ่มความเข้มข้นเรื่องภาษาอังกฤษ เพิ่มความภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง อาเซียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ การปรับตัวเข้ากับอาเซียน เพิ่มเทคโนโลยีควรวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการก่อนแล้วจึงมา Design “การศึกษาต้องมีความหมายต่อชีวิต”

“ASEAN ทำให้คนเห็นภาพใหญ่กว่าASEAN ทำอย่างไรให้คนไทยรู้ว่าไทยมีอะไร ประการแรก ครูต้องเห็นภาพว่ายุทธศาสตร์แรกคืออะไร ทำไมการศึกษาจึงเกี่ยวข้องกับประเทศไทยเน้นภาษาอังกฤษ เรียนรู้วัฒนธรรม บริบทแต่ไม่ทิ้งประเทศอื่นที่อยู่ใกล้เคียง มุ่งเน้นเฉพาะจุดที่อยู่ในพื้นที่ที่ติดกับเขตโรงเรียนเพิ่มความเข้มข้นเรื่องภาษาอังกฤษ เพิ่มความภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง อาเซียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ การปรับตัวเข้ากับอาเซียน เพิ่มเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้ สอดคล้องกับแนวคิดของผู้บริหารท่านหนึ่งที่ว่า บูรณาการระหว่างความรู้เรื่องประเทศต่างๆ ในอาเซียนกับท้องถิ่น บริบทของสถานศึกษาเป็นหลักเพิ่มเวลาการเรียนภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น ปรับหลักสูตรเน้นการสื่อสารด้านภาษาให้มากขึ้นมีการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องเน้นความเป็นสากล เน้นการสื่อสาร เพิ่มทักษะ การอ่าน ทักษะการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีแต่ก็ต้องพัฒนาให้ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรมด้วย”

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาจากภาคเหนือ

“ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ต้องมอง 2 เรื่องนี้เป็นสำคัญเพื่อให้เด็กของเราทันประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมโลก จึงเห็นควร ปรับปรุงด้านการให้ความรู้แก่ผู้เรียน เช่น ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นช่วงของการพัฒนา การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น เห็นควรให้ลดกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีน้อยลง (8กลุ่มสาระการเรียนรู้มีมากเกินไป) ควรปูพื้นฐานด้านงานอาชีพ ให้ผู้เรียนตระหนักตั้งแต่วัยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ควรมีแหล่งเรียนรู้ที่จะทำให้ทราบถึงความเป็นไปของกลุ่มประเทศอาเซียนและสังคมโลกมากขึ้น ควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่มากขึ้น ด้านคุณธรรม เช่น ผู้เรียนเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์การอยู่ร่วมกันในสังคม การเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีจิตใจสูง ผู้ที่มีสงเคราะห์ฐานะต่ำกว่า ด้านความมีวินัย เช่น มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ทำผิดสัญญา รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักถิ่นกำเนิด ประเทศชาติและความเป็นไทย ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบอย่างเคร่งครัด ด้านทักษะ/กระบวนการ เช่น ความเป็นผู้นำ มองการทำงานได้อย่างเป็นระบบ ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีทักษะในการแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี บริบทจัดงานอาชีพของตนเองได้อย่างก้าวหน้า”

“โรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียน เพื่อบรรลุอาเซียน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ทักษะการสื่อสาร 2 ภาษา คือ อังกฤษ และจีน ทักษะการนำอาชีพมาใช้ในการทำงานและ กิจกรรม ทักษะอาชีพ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา ทักษะการแสวงหาความรู้ คิดสร้างสรรค์ ค่านิยม ยอมรับความแตกต่างในอาเซียน ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตระหนักและรับผิดชอบร่วมกัน และต้องตระหนักภูมิใจในประชาคมอาเซียน”

“หลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นอาเซียนควรมีลักษณะที่สอดคล้องกับบูรณาการในรายวิชาใดก็ได้ หากมีตัวชี้วัดที่บูรณาการได้ ไม่ควรทำเป็นรายวิชาใหม่ โดยเฉพาะประถมต้น”

“อาเซียนบูรณาการทุกวิชา มี ICT และจัดกิจกรรม English Program คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ภาษาการสื่อสาร โรงเรียนได้จัดโครงการแลกเปลี่ยนมี Buddy School ในประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน”

“หลักสูตรอาเซียน เรียนรู้ประเทศอาเซียน วิถีชีวิต วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ภาษา การสื่อสาร หลักสูตรศตวรรษที่ 21 เน้นคุณธรรม และการใช้ทักษะชีวิต”

“ครูควรสอนให้เด็กได้เรียนรู้ ทักษะการคิด และทักษะชีวิตให้อยู่ในประชาคมอาเซียนได้... ให้มีการจัดทำคู่มือในการนิเทศติดตาม โดยมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ดำเนินการ”

“ในระดับนโยบาย ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณควรมีแผนแม่บทที่ เกี่ยวข้องกับการเตรียมคนเข้าสู่อาเซียน การบูรณาการอาเซียนกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การ กำหนดให้มีวิธีการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน และการเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ ดังนี้ มีแผน แม่บทที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมคนเข้าสู่อาเซียนและทักษะในศตวรรษที่ 21 มีการติดตามและ รายงานผลการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรอาเซียนและทักษะศตวรรษที่ 21 ส่วนใหญ่จะ เตรียมเรื่องเนื้อหา เน้นการเตรียมคนเข้าสู่อาเซียน ภาษา คลังคำตั้งแต่ อ.2-ม.3 มอบให้โรงเรียน มี การสอบท่องศัพท์ภาษาอังกฤษ(เน้นศัพท์ก่อน) การสอนในสาระอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์เรื่องสกุลเงิน และสอนวัฒนธรรมต่างๆ บูรณาการสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ น่าจะทำในสาระ เพิ่มเติมเป็นสาระอาเซียน ส่วนใหญ่โรงเรียนทำกิจกรรมอาเซียนศึกษา ปี 56 จะทำหลักสูตรอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนไปใช้ เตรียมความพร้อมในเรื่องความรู้ความเข้าใจให้กับครู”

“ควรบูรณาการเพื่อรองรับอาเซียน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาทักษะใน ศตวรรษที่ 21 อย่างอิสระที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและอื่นๆ อย่างรอบด้าน”

“ควรเพิ่มในวิสัยทัศน์ของหลักสูตร โดยได้ Keyword ที่สำคัญกระตุ้นให้ครูจัดการเรียนการ สอน เช่น เมื่อสร้างศักยภาพผู้เรียนสู่อาเซียน ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา โรงเรียนควรเพิ่มเติมคุณลักษณะเพื่อ รองรับอาเซียน”

“ประกาศนโยบายโดยกำหนดในมาตรฐาน ภาษาอังกฤษและภาษาของกลุ่มประเทศสมาชิก เพื่อการสื่อสาร สร้างความตระหนัก”

“ต้องมีรายละเอียดในเรื่องของสาระการเรียนรู้และวิธีการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนเกี่ยวกับ การเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน”

“เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด เช่น การใช้ห้องสมุด การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นหาความรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประเทศในอาเซียนอย่างถ่องแท้ เน้นความรู้เรื่องภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยี”

นอกจากนี้ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าลักษณะของหลักสูตรเพื่อเตรียมผู้เรียนเข้าสู่อาเซียนและสากล ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนในด้านภาษาเป็นลำดับแรก ดังกล่าวต่อไปนี้

“จะต้องเตรียมผู้เรียนเข้าสู่อาเซียนและสากล รวมทั้งหลักสูตรสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษเป็นอันดับแรก ลำดับรองลงมาคือภาษาในอาเซียน รวมทั้งจะต้องเน้นทักษะที่จำเป็นในรายวิชาพื้นฐาน เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคม ภาษาไทยเป็นต้น ตลอดจนมีการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรมาตรฐานสากล (ม.1,ม.2,ม.3,ม.4,ม.5)”

“เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของประเทศทุกประเทศในอาเซียน ส่งเสริมให้ชุมชน ผู้ปกครองได้มีความรู้เกี่ยวกับประเทศในอาเซียน หาแนวทางให้ครูและนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียนและเห็นว่ามีประโยชน์ต่อตนเองอย่างไร”

“เริ่มที่ภาษาอาเซียน ต่อด้วยทักษะ โดยให้ความรู้ ASEAN ฝึกทักษะด้านภาษาด้านอาชีพ และสังคม เน้นความเป็นพลเมืองอาเซียน และแนวปฏิบัติการอยู่ร่วมกัน “รู้เขารู้เรา อยู่ร่วมกันในสังคมได้”

“ให้มีการสอดแทรกภาษาต่างๆ ของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อประกอบอาชีพในประเทศอาเซียนในอนาคต”

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาจากภาคกลาง

ประเด็นที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานเพื่อให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายคือมาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีดังนี้

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานที่มีทั้งที่สอดคล้องกัน และแตกต่างกันได้แก่ 1)จัดให้มีระบบการนิเทศติดตามบนหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน 2)อาจใช้หลักการบริหารแบบสร้างเครือข่ายร่วมกับระบบการกำกับ ติดตามทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละโรงเรียน และ 3)ใช้รูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ทุกส่วนมีบทบาทและมีส่วนร่วมได้สะท้อนประเด็นปัญหา

ในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และร่วมตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขดังกล่าวของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่ว่า

“การบริหารแบบมีส่วนร่วม ครูชุมชน และผู้ปกครอง”

“การบริหารเน้นการมีส่วนร่วม และ SBM หรือ เชิงกลยุทธ์ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ”

“บริหารจัดการอย่างเป็นระบบให้ครูสามารถวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด ออกแบบการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน และมีการประเมินผลอย่างหลากหลาย”

“ปฏิบัติสิ่งที่ดีสืบทอดทางวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนการจัดวัฒนธรรมองค์กร 5 ได้แก่ ถือศีล 5 วาจาไพเราะ การทักทาย ยิ้มง่ายไหว้สวย ร่ารวยความดี.....”

“บริหารโดยยึดเป้าหมายเป็นสำคัญ ครูต้องตื่นตัว ครูต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้บริหารต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศ”

“กำหนดเป้าหมายการทำงานต้องมีและจัดบุคลากรที่เหมาะสมโดยแต่ละคนมีการดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้ การสร้างเครือข่าย การทำงานให้สำเร็จได้ ต้องมีการร่วมมือจากทุกภาคส่วน การกำกับติดตามการดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง”

“ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนและร่วมรับผิดชอบต่อผลการดำเนินการ”

“กำหนดค่าเป้าหมายในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้นโยบายในการขับเคลื่อนโดยการแบ่งสถานศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวางใจ กลุ่มห่วงใยและกลุ่มใกล้ชิด ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งคนดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข”

“ส่งเสริมสนับสนุนในกระบวนการจัดการความรู้ให้ครูผ่านศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบและให้ทำวิจัยเชิงพัฒนา (R&D)”

“เพิ่มความสามารถให้ครูมีเทคนิค วิธีการสอน และการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน”

“บริหารแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของ PDCA เริ่มจากวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมปฏิบัติและร่วมประเมินผลเพื่อนำไปแก้ไข”

“ใช้ School based ครูต้องรู้หลักสูตรชัดเจน บุคลากรต้องสนับสนุนการใช้หลักสูตร คณะกรรมการสถานศึกษาต้องรู้แจ้งวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดยการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และ ประเมินการใช้หลักสูตร”

“กำกับให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มที่ เต็มหลักสูตร เต็มเวลา วิจัยพัฒนา วัดและประเมินผลตาม มาตรฐาน”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ฝ่ายต่างๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา”

“จัดกิจกรรมที่หลากหลายตามบริบทโดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาด้วยอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค”

โดยผู้สอนทำวิจัยการเรียนการสอน การสอบ ให้การสนับสนุนงบประมาณ สื่อ ให้ครูได้เพิ่มพูน ประสิทธิภาพ”

“บริหารแบบมีส่วนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารนิเทศกำกับติดตาม จัดทำแผน การวัดประเมินผล PDCA”

“รูปแบบการบริหารที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมาย ให้ครูออกแบบการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ และสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล”

“Brainstorming ผู้บริหารนิเทศกำกับติดตาม Participatory การมีส่วนร่วม การดูแลตาม วงจรคุณภาพ”

“ให้ครูทำวิจัยแล้วนำไปใช้จริง”

“สร้างความตระหนัก บทบาท หน้าที่ ของความเป็นครู และพัฒนาศักยภาพครูด้านการสอน และนวัตกรรม โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน

“ให้ความรู้ นิเทศและจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังและยึดถือมาตรฐาน ตัวชี้วัดของ หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง”

“ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ฝ่ายต่างๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคใต้

“จัดให้ศึกษานิเทศก์ลงพื้นที่เพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่ครูเดือนละ 1 ครั้ง ต่อ 1 โรงเรียน เน้นการแก้ปัญหาเรื่องการอ่าน และคิดเลขเป็นของผู้เรียนเป็นรายบุคคลนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ ซึ่งจะพบว่ามีส่วนที่ต้องมีการพัฒนา”

“ใช้รูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ทุกส่วนมีบทบาทและมีส่วนร่วมได้สะท้อนประเด็นปัญหาในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ร่วมตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขได้”

“ศึกษานิเทศก์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรในโรงเรียน จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อช่วยเหลือ แนะนำครูได้โดยตรง”
ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคเหนือ

“บริหารแบบสร้างเครือข่าย การนิเทศ และใช้รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร”

“มีการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยมีการจำแนกงานออกเป็น 4 ฝ่าย 1.บริหารงานวิชาการ เช่น หลักสูตร การเรียนการสอน การวัดประเมินผล การกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้อง 2.บริหารทั่วไป เช่น สถานที่ 3.บริหารงานบุคคล คุณธรรม จริยธรรม ระบบการดูแลช่วยเหลือ 4.บริหารงบประมาณ กลยุทธ์ในการบริหาร PARE”

“การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ปรีกษาหารือ แก้ปัญหาร่วมกัน ประชุมทุกเดือน และทุกครั้งที่มีกิจกรรม วางแผนงาน วางแผนโครงสร้าง นำเสนอกิจกรรมโครงการ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน สรุปการวางแผน มี 3 องค์คณะในการดูแลคุณภาพ ผู้บริหาร บุคคล กรรมการเขต เป็นทีมงาน จัดโรงเรียนเป็นกลุ่ม/ตามคุณภาพ ยอดแย่ เข้าบ่อย นิเทศหลายครั้ง เข้าไปดูแลก่อน ปานกลาง ภาคเรียนละครั้ง นิเทศจำนวนน้อยลงตามลำดับ ด้อยอยู่แล้ว เป็นแหล่งการเรียนรู้ผ่านการนิเทศให้รางวัล จัดลำดับคุณภาพ ให้รางวัลโรงเรียนดี ศึกษานิเทศก์ 1 คน ดูแลโรงเรียน 8-11 โรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนไม่ผ่านการประเมิน/ยังไม่มีคุณภาพ ใช้วิธีการทางวิชาการช่วยเหลือและการบริหาร คือไม่ให้ผู้บริหารย้าย แต่ถ้าดีขึ้นจะให้รางวัล”

“รูปแบบการบริหาร เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจไปยังส่วนต่างๆ”

“การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายสร้างความตระหนักและความเข้าใจในจุดหมายของหลักสูตร นิเทศติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกชั้นตอน”

“การบริหารแบบมีส่วนร่วม และส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ”

“รูปแบบในการบริหารเพื่อให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและชุมชนสามารถพัฒนาผู้เรียน เห็นควรใช้หลักการบริหารแบบ “3 ประสาน” ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดนโยบายและแนวทางที่ชัดเจน พัฒนาบุคลากร ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ให้มีความรู้ความชำนาญ และเชี่ยวชาญเรื่องหลักสูตร กำหนดเป็นปฏิทินในการนิเทศ ติดตามชี้แนะสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างศึกษานิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง จัดสัมมนาและสรุปผลงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกาศเกียรติคุณสถานศึกษาเป็นแบบอย่างด้านหลักสูตร สถานศึกษา ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายและแนวทางที่ชัดเจน ชี้แจงให้ครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ ผู้บริหารต้องเข้าร่วมในทุกกิจกรรมของหลักสูตรสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย และชุมชนเข้าร่วมวางแผนดำเนินการและประเมินหลักสูตร จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยกย่องครูผู้มีความสามารถ สรุปการใช้หลักสูตร พัฒนาการใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการวางแผน การดำเนินการและการประเมินการใช้หลักสูตร ให้การสนับสนุนด้านความคิดเห็น สิ่งอำนวยความสะดวกและอื่นๆ”

“การแก้ปัญหา การใช้แผนภูมิแกว่งปลาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและนำมาวิเคราะห์จัดทำเป็นโครงการในการแก้ปัญหาต่างๆ การจัดทำแผนงานอย่างเป็นระบบ ประชุมการนิเทศ แผนการนิเทศ แผนการปฏิบัติงาน ทำงานร่วมกับทุกคน ประชุมวิชาการ ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน การจัดห้องเรียน ตรงเอก ตรงความรู้ สอนให้ตรงแผน จัดทำกำหนดการสอน บันทึกหลังการสอน สามารถทำแผนการสอนได้”

“รูปแบบการบริหารเพื่อให้ครูพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร คือ มอบหมายงานให้ครูโดยยึดหลักตรงกับความรู้ความสามารถ พัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยก่อนมอบหมายงานอะไรให้ครูทำจะต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ในเรื่องที่จะทำเสียก่อน มีการนิเทศติดตามโดยการนิเทศแบบไม่เป็นทางการ สอบถาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์แหล่งในการเรียนรู้งานต่างๆ ให้กับครู วางแผนอัตรากำลังให้ตรงกับเอกและความต้องการ”

“รูปแบบการบริหารมีการแบ่งปันสหวิทยาเขต (กลุ่มย่อย) ศูนย์สาระการเรียนรู้เครือข่ายวิชาการ “มีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ” มีศึกษานิเทศก์ดูแล มีการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ(โครงสร้าง)ชัดเจนเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจไปยังส่วนต่างๆ”

“มีการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดในการบริหาร กำกับติดตาม วิเคราะห์ตนเอง”

“วางยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ประชุมวางแผนทำความเข้าใจ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง”

“การส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตาม การใช้หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้โดย สพป. และกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของสถานศึกษา การส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น”

“รูปแบบการบริหาร ให้ความรู้ นิเทศติดตาม ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน”

“ส่งเสริม สนับสนุน มอบนโยบายให้ศึกษานิเทศก์ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างจริงจัง รวมถึงพัฒนาผู้บริหาร ครู ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีคุณภาพ”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคกลาง

ประเด็นที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับ วิธีการหรือแนวทาง ในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีดังนี้

ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สพฐ. ควรดำเนินงานต่อไปนี้ 1) กำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้เรียนให้ชัดเจน ไม่เปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมา 2) สพฐ. และเขตพื้นที่ต้องสนับสนุน 4 M และต้องเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการให้หลากหลาย 3) สพฐ. ควรกำหนดนโยบายชัดเจน กระชับ ควรจัดเตรียมเอกสารให้พร้อมเมื่อมีนโยบายเรื่องใหม่ๆ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ ศึกษาและขยายผลต่อครูในสังกัดต่อไป 4) สพฐ. ควรจัดทำคู่มือและแนวทางการใช้หลักสูตร ให้มีการกำกับติดตามให้ผู้เรียนบรรลุตามตัวชี้วัด 5) สพฐ. ต้องทำงานเชิงนโยบาย กำกับ ติดตาม ประเมิน และให้เขตพื้นที่และโรงเรียนมีอิสระในการสร้างสรรค์งาน ใหม่ๆ บ้างมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเต็มรูปแบบ โดยให้คนในพื้นที่ดูแล 6) เขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ เนื้อหาสาระ สื่อการสอน มีศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ดูแล และ 7) โรงเรียนควรมีรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ดีมีคุณภาพคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีคำกล่าวของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องดังนี้

“การพัฒนาครูควรจัดอบรมก่อนเปิดภาคเรียน กลุ่มเครือข่ายต้องทำหน้าที่พัฒนาครู”

“กำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาให้ชัดเจน แจกแจงนโยบายให้โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องรับทราบทุกคน นิเทศ ติดตาม เสนอแนะให้คำปรึกษา ประเมินผล สรุปเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป”

“สพฐ. ควรให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยระดับเขตพื้นที่เขตเขียนโครงการขอไป เพราะขาดงบประมาณในเรื่องนี้ในการพัฒนาประสิทธิภาพเครื่องมือจึงทำได้ไม่เต็มที่ ส่วนสถานศึกษาซึ่งได้จัดทำโครงการรองรับทุกโรงแล้วก็ควรจะทำตามแผนพร้อมกับทำวิจัยควบคู่กันไปด้วยโดยการสนับสนุนจากเขตพื้นที่ศึกษานั้นๆ”

“สพฐ. ต้องจัดสรรอัตรากำลังตามวิชาเอกให้เพียงพอ ออกติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องบ่อยๆ”

“สพฐ. และสถานศึกษาควรมีการติดตาม ประเมินผลอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง”

“จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องหลักสูตรระดับเขต จังหวัด ภาค ประเทศ มีเครือข่าย การนิเทศติดตามให้มีการนำหลักสูตรไปใช้จริง”

“สถานศึกษาควรจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศรายบุคคลภายในโรงเรียน จัดทำแผนพัฒนา ผู้เรียน สร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“สพฐ.ควรเน้นในด้านนโยบาย อย่าเปลี่ยนบ่อย ควรประสานงานผ่านเขตไปโรงเรียนเพื่อจะ ได้รับรู้ผู้เกี่ยวข้อง การกำกับติดตามผู้บริหารในระดับเขต ผู้บริหารโรงเรียน ควรมุ่งเป้าไปสู่ผู้เรียน ครู เช่นการศึกษา การเรียนการสอน สพฐ.ไม่ชัดเจน”

“สพฐ.ควรกำหนดนโยบายเพียงอย่างเดียว ไม่ควรลงรายละเอียดมากเกินไป”

“สพฐ.ต้องทำงานเชิงนโยบาย กำกับ ติดตาม ประเมิน ต้องให้เขตพื้นที่และโรงเรียนทำเอง มากกว่าเดิม จะได้คิดอะไรใหม่ๆบ้าง”

“กระจายอำนาจให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเต็มรูปแบบ โดยให้คนในพื้นที่ดูแล”

“กำหนดเกณฑ์ผู้เรียนเป็นสำคัญ หากไม่สำเร็จผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบร่วมกัน”

“สพฐ. ควรจัดครูให้กับทางโรงเรียนเนื่องจากขาดอัตรากำลัง และครูที่บรรจุใหม่ยังขาด ประสบการณ์ ขาดความเข้าใจด้านหลักสูตร”

“ผู้บริหารเขตพื้นที่และโรงเรียน ต้องเอาจริง สนับสนุนและสร้างขวัญและกำลังใจเขตพื้นที่ ควรกำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของเขตฯเองต้องมีแผนดำเนินการ และเป้าหมายที่ชัดเจนและมีแผน มี ระบบ มีนโยบาย เป้าหมายในการนิเทศดังกล่าวความคิดเห็นต่อไปนี้”

“ผู้บริหารเขตพื้นที่และโรงเรียน ต้องเอาจริง เพราะครูพร้อมจะเดินตามอยู่แล้ว ต้อง สนับสนุนและสร้างขวัญและกำลังใจ”

“เป็นการทำงานตามคำสั่ง”การบริหารงานแบบ Top down”

“เขตพื้นที่ควรมากำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของเขตฯเอง”

“เขตพื้นที่ต้องมีแผนดำเนินการ และเป้าหมายที่ชัดเจนและมีแผน มีระบบ มีนโยบาย เป้าหมายในการนิเทศ”

“ศึกษาทำความเข้าใจเพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย”

“ควรปลูกฝังให้นักเรียนเคารพกฎกติกา ระเบียบและกฎหมาย เรียนเพื่อให้ได้ความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติ ไม่ใช่เรียนเพื่อเกรด”

“เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และความเป็นมืออาชีพ นิเทศติดตาม และให้รางวัล”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคใต้

“มีโรงเรียนหลายโรงเรียนที่ยังขาดการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐเพื่อจ้างครูสำหรับเตรียมการสู่อาเซียน ซึ่งควรมีตัวชี้วัดสำหรับเรื่องนี้ให้พร้อมด้วย รวมทั้งการขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง สพฐ.ควรให้การสนับสนุนอัตรากำลังดังกล่าว ถ้าเป็นไปได้ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ และให้โรงเรียนไปบริหารจัดการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้สพฐ.ควรต้องเตรียมการเขตพื้นที่ทั้งการบริหารหลักสูตรและบริหารคน สพฐ.มีหน้าที่กำหนดนโยบายหลัก เขตพื้นที่ต้องร่วมกันดำเนินการตามนโยบาย ไม่เปลี่ยนนโยบายบ่อยๆ ด้านการปรับหลักสูตรสพฐ. ควรมีการทบทวนหลักสูตร51 และในการปรับหลักสูตรแต่ละครั้ง ควรทำความเข้าใจกับสถานศึกษาก่อน (ผอ./ครู)สพฐ. ต้องติดตามผลอย่างจริงจัง เน้นความรับผิดชอบของครูผู้สอน อบรมผู้เรียน วัดและประเมินผลรายบุคคล”

ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคเหนือ

“สพฐ.ควรจัดทำคู่มือและแนวทางการใช้หลักสูตรให้สะดวกในการใช้กับครู ส่งทีมมีกองนิเทศอบรมความรู้กับครูอย่างชัดเจน ผูกอบรมเชิงปฏิบัติการ”

“สพฐ.ควรมีแนวทางและคู่มือที่ชัดเจน เขตพื้นที่ ให้ศึกษานิเทศก์เข้ามานิเทศช่วยเหลือหลักสูตรควรมีการขับเคลื่อนหลักสูตรท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน”

“สพฐ.กำกับติดตามให้บรรลุตามตัวชี้วัด หลักสูตร 51 เนื้อหามาก (บางเรื่อง)ไม่จำเป็นต่อชีวิต เช่น เน้นทักษะและคุณภาพ”

“สพฐ.ควรกำหนดนโยบายชัดเจน กระชับ ควรจัดเตรียมเอกสารให้พร้อมเมื่อมีนโยบายเรื่องใหม่ๆ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ศึกษาและขยายผลต่อครูในโรงเรียน สปป.ควรมานิเทศการสอนเป็นหลัก โรงเรียนควรมีวิสัยทัศน์ ผอ.บางโรงเรียนทำได้เต็มที่แล้วแต่ต้องให้เต็มที่เทียบเท่าเกณฑ์มาตรฐาน ข้อเสนอแนะ ครูได้รับการพัฒนาเยอะไปทุกเรื่องทุกงานแต่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำ”

สพฐ.ควรเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก มีการนิเทศก์ติดตามโดยนำ Best Practice เป็นต้นแบบ”

“การประชุมผู้บริหารจะพบว่า การจัดสรรงบประมาณของสพฐ.ไม่เหมาะสม ควรประชุมเพื่อพัฒนาอย่างแท้จริง การจัดช่วงเวลาในการอบรมไม่เหมาะสม ถ้าไปประชุมเพื่อพัฒนาก็ดี ถ้าประชุมเพื่อสั่งงาน มอบงานซึ่งเสียเวลามาก ใช้เอกสารสั่งมาดีกว่าจะมีความชัดเจนไม่เสียเวลา หน่วยงานของสพฐ. มีงานที่สั่งงานซ้ำซ้อน คิดอะไรต้องใช้เวลาให้ดี ไม่ควรทำอะไรที่ไม่พร้อม ให้งบประมาณควรให้ครั้งเดียว ซึ่งยากในการบริหารจัดการ ควรคิดให้น้อยและให้ทางเขตพื้นที่หรือทางโรงเรียนดำเนินการเอง **โรงเรียน:** ผู้บริหารสำคัญควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและครูด้วย จัดระบบการประเมินคุณภาพภายในที่ต่อเนื่อง”

“การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน สพฐ.ควรใช้เกณฑ์ที่แตกต่างตามสภาพของโรงเรียน การประเมินหรือการตัดสินควรดูบริบทมากกว่าเกณฑ์อย่าให้ครูทำงานอื่น ทุกวันนี้ครูสอนน้อยทำงานอื่นมากกว่าสอนและควรเพิ่มอัตรากำลังครูคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ขาดบุคลากรการสอนและการสนับสนุนการเรียนการสอน”

“สพฐ.ควรมีการติดตามว่าครูเอาสิ่งที่ได้ไปทำอย่างไร ดูซ้ำในโรงเรียนต้นแบบ คำพูด “วิธีการที่เขาทำอย่างไร” “เขาทำมัย” มีการให้รางวัล การประกวดผลงาน โรงเรียน ผู้บริหาร ต้องมีการขับเคลื่อน สิ่งที่ทำให้งานไม่ขับเคลื่อน คือ ผู้บริหารและข้อจำกัดของโรงเรียน”

“สพฐ.กำหนดแนวทางการดำเนินการให้ชัดเจน ให้เขตพื้นที่และสถานศึกษาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินผล”

สพฐ.ควรมีระบบการนิเทศพัฒนาที่คู่ขนานกับสถานศึกษา และช่วยจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง”

“สพฐ.ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา”

เขตพื้นที่การศึกษา ควรสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ เนื้อหาสาระ ส่งเสริมของเขตพื้นที่ศึกษานิเทศก์ช่วยติดตาม ดูแล ถ้าโรงเรียนสนิทกับศึกษานิเทศก์จะช่วยให้การเรียนการสอนดีขึ้น ส่งเสริมการบริหารและการนิเทศติดตาม ศักขานิเทศก์มีบุคลิกภาพการนิเทศที่ดี

โรงเรียน มีรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ดี ทำแล้วต้องมีมาตรฐาน ถ้าผู้บริหารสั่งแล้วไม่ทำจะมีมาตรการอะไรในการจัดการ ทำอย่างไรให้ผู้บริหารมีรูปแบบการบริหารงานที่ดี ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

“ทั้งสพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นอันดับที่ 1 โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ควมมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้มากขึ้นทั้งในระดับ สพฐ. เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา”

“ก่อนที่จะมีการกำหนดมาตรฐานใดๆ ก็ตาม สพฐ. ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องนั้นๆ อย่างเปิดเผยและกำหนดช่วงเวลาที่จะดำเนินการให้ชัดเจน และควรมีเอกสารประกอบในเรื่องนั้นๆ มาให้ทันตามความต้องการและการใช้งาน ควรมีการจัดทำเอกสารประกอบการดำเนินงานแต่ละเรื่อง และจัดส่งให้ถึงมือผู้ปฏิบัติให้ทันเวลาใช้งานจริง ในการดำเนินการใด ๆ ควรชี้แจงรายละเอียดให้ชัดเจน และใน 1 ปี อย่าคิดทำเรื่องหลาย ๆ เรื่อง เพราะจะส่งผลเสียมากกว่าผลดี คำพูดผู้บริหาร “หากอยากเพิ่มเติมในเรื่องอะไร ขอให้บอกมาให้ชัดเจนและอย่าทำอะไรหลายๆ อย่างในปีเดียวกัน โรงเรียนทำไมไหวเพราะงานมันเยอะเกินไป” ในการดำเนินงานแต่ละเรื่อง ส่วนกลางควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสำเร็จรูปมาให้ครูทำตามได้เลย ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา การพัฒนาบุคลากร ควรใช้เวลาปิดภาคเรียนโดยมีแผนการอบรมและกำหนดวันเวลาในการพัฒนาแต่ละเรื่องไว้ตลอดปี แล้วให้ครูได้เลือกเข้ารับการอบรมตามความสนใจและตามขนาดของโรงเรียน มีการติดตามผลการอบรม ระดับโรงเรียน ต้องสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน มอบหมายให้ตรงกับความรู้ความสามารถของครูแต่ละคน มีการพัฒนาครูในรูปแบบต่าง ๆ และมีระบบนิเทศติดตามผล ผู้บริหารต้องมีความเอาใจจริงเอาใจ เป็นผู้นำทางวิชาการเข้าใจเรื่องการเรียนการสอน การวัดประเมินผล สิ่งที่เขาถึง สพฐ. อยากให้สพฐ. ทำอะไรเป็นเรื่องๆ ไปในแต่ละปี ไม่ต้องมีเรื่องที่จะทำมาก ให้มีน้อยๆ แต่ให้ชัดเจน เพราะจะได้ไปใช้จริงได้”

“สพฐ. ต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างรวดเร็ว พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและจัดหาครูจ้างสอน ระดับเขต ควรให้ศึกษานิเทศก์ลงมาช่วยเหลือดูแล ระดับโรงเรียน ควรฟื้นฟูเรื่องศาสนาและการสอนธรรมให้นักเรียน ผู้ปกครองและโรงเรียนควรร่วมมือกันจัดการศึกษา ข้อฝาก เรื่องการรายงานข้อมูลต่าง ๆ ต่อหน่วยงานต้นสังกัด เมื่อมีการรายงานไปแล้วจากทางโรงเรียน หน่วยข้างบนน่าจะมีระบบ Link ต่อกันได้ในการขอข้อมูลที่เหมือนกันจะได้ไม่ต้องเป็นภาระโรงเรียนในการส่งข้อมูลไปอีก”

สำหรับการวัดและประเมินผล ผู้บริหารเขตพื้นที่ศึกษามีแนวคิด ว่า ควรมีการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นระยะ ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและกำหนดให้เป็นแนวทางเดียวกันสำหรับในการประเมิน O-NET พบว่าส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนของครู ทำให้ครูเครียดและมีความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอน ดังคำกล่าวของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาที่ว่า

“ควรประเมินผลเป็นระยะ เพื่อการดำเนินการพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และวัดผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร”

“กำหนดแนวทาง วิธีการและเกณฑ์การประเมินให้กับสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อแนวทางและเกณฑ์การประเมินจะได้ไปในแนวทางเดียวกัน”

“การวัดและประเมินผล O-NET ไม่ใช้การประเมินผลเพื่อตัดสินคุณภาพที่เกินหลักสูตร การประเมินผู้เรียนเพื่อพัฒนา ทำให้ครูเครียดยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอน”
ผู้บริหารเขตพื้นที่จากภาคกลาง

สำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ทุกภูมิภาคมีแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและประเมินตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่องและควรเพิ่มเนื้อหาที่เป็นทักษะชีวิต และการใช้ IT ให้ถูกต้องและเหมาะสม

2.2 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีต่อการนำหลักสูตรไปใช้โดยรวม มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 เมื่อนึกถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ท่านคิดถึงอะไรบ้าง

ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่นึกถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในเรื่องของ หลักสูตรที่มีกรอบมาตรฐานที่มีความชัดเจน มีความยืดหยุ่น และการมีส่วนร่วม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ 1) เป็นหลักสูตรที่ดีเพราะเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน (standard based curriculum) คือ มีการกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด ที่เป็นเป้าหมายสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ เป็นแนวทางในการบรรลุเป้าหมายในการเรียน 2) มีสาระการเรียนรู้แกนกลางที่เป็นเนื้อหาสาระ ที่เป็นแกน สำหรับคนทั้งประเทศเรียนเหมือนกัน 3) มีวิสัยทัศน์ หลักการ เป้าหมาย มาตรฐานตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นแนวทางของสถานศึกษา 4) เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่น มีการกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษามีการจัดทำกรอบสาระท้องถิ่น การจัดการศึกษาสามารถออกแบบการจัดการศึกษาให้เหมาะกับเขตพื้นที่ และสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 5) มีความยืดหยุ่นในด้านโครงสร้างเวลาเรียนแต่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีรายวิชาเพิ่มเติมค่อนข้างน้อย 6) หลักสูตรดีแต่ผู้พัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้บริหารจัดการหลักสูตร ยังไม่เข้าใจหลักสูตรอย่างถ่องแท้ 7) ตั้งความหวังกับผู้เรียนมากเกินไปและมีความยากในการบรรลุ 8) เป็นหลักสูตรที่มีข้อกำหนดเชิงแนวคิด ทฤษฎีที่ดีแต่ยุ่งยากในการปฏิบัติการวัดผลในสิ่งที่ไม่ได้กำหนดในหลักสูตรและการสอน

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานหรือไม่และถ้าจะให้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน จะมีวิธีการบริหารจัดการหลักสูตร จัดการเรียนรู้ และประเมินการเรียนรู้อย่างไร

ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน ซึ่งมีวิธีการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบและประเมินการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย โดยเน้นวิธีการประเมินตามสภาพจริง โดยสรุปประเด็นสำคัญคือ 1) เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน 2) ควรใช้การบริหารหลักสูตรแบบ PDCA, PAOR และทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีการบริหารโดยเครือข่ายโดยให้ครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน แต่พบปัญหาที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ ขาดแคลนครู หลักสูตร มีตัวชี้วัดมีจำนวนมากเกินไปและมีความซ้ำซ้อนในระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร และตีความไม่ตรงกันส่งผลต่อการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกัน 3) การจัดการเรียนรู้ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการปฏิบัติจริง ใช้แหล่งเรียนรู้ เน้นสื่อเทคโนโลยี ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ มีการประเมินผลตามสภาพจริง และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด 4) แม้ว่าหลักสูตรเปลี่ยนแปลงแต่ครูยังมีการประเมินและจัดการเรียนรู้เหมือนเดิม รวมทั้งผู้บริหารมีการบริหารจัดการหลักสูตรไม่แตกต่างจากเดิมมีการอบรมสัมมนาเชิงบรรยายมากเกินไป ควรเน้นการปฏิบัติ 5) มีการประเมินตามสภาพจริง เน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนมากกว่าตัดสิน มีการนิเทศ และประเมินผลการเรียนรู้จากสิ่งที่สอน 6) ผู้พัฒนาหลักสูตร ผู้ประเมิน และผู้สอน ควรเป็นคนเดียวกัน แต่ในทางปฏิบัตินักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง ครูในสถานศึกษาสอน นักวิชาการ เป็นผู้ออกข้อสอบ O – NET

ประเด็นที่ 3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียนและการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะอย่างไร

ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับอาเซียนและการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นแบบสอดแทรกในตัวชี้วัดรายวิชาและการจัดรายวิชาหรือชั่วโมงการเรียนเพิ่มเติม ความรู้อาเซียน ภาษาโดยครูผู้สอนเจ้าของภาษา เศรษฐกิจ ศาสนา กล่าวคือ 1) ยึดหลักสูตรแกนกลาง บูรณาการอาเซียนเป็นทั้งเป้าหมาย และเนื้อหา 2) บูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ (บูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน กำหนดผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม เขียนเป็นโครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพิเศษ) 3) เน้นความรู้อาเซียน

4) จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษและบูรณาการภาษาอาเซียน 5) เตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ การปรับตัว การใช้เทคโนโลยี การอยู่ร่วมกันในสังคม ความเข้าใจในสังคมต่างวัฒนธรรม ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน 6) การจะเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 หรือกลุ่มอาเซียน ผู้เรียนควรเรียนรู้วัฒนธรรม อัตลักษณ์ของตนเองให้รักภาคภูมิใจ เข้มแข็งวัฒนธรรมไทย ก่อนก้าวไกลไปอาเซียน และ 7) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีหลักสูตรอาเซียนที่เป็นแกนกลางใช้ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้อาเซียน เป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางการสอนของครูไปในทิศทางเดียวกัน

ประเด็นที่ 4 ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ท่านคิดว่ารูปแบบการบริหารเพื่อให้ครูสามารถ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตร เป็นอย่างไร

ผู้บริหารสถานศึกษาคิดว่ารูปแบบการบริหารเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตร ควรเน้นการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการและการทำอย่างเป็นระบบมีการ

นิเทศติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ดังนี้ 1) เป็นรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และผู้ประกอบการ 2) การบริหารหลักสูตรเน้นตามกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ของ Deming 3) การดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรโดยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการความรู้ เพื่อหาแนวทางแก้ไขในการจัดการเรียนการสอน 4) การบริหารจัดการเน้นการบริหารจัดการวิชาชีพโดยใช้กระบวนการนิเทศ Supervising การช่วยเหลือ Coaching การเป็นผู้ดูแล พี่เลี้ยง Mentor การดูแลติดตาม Mentoring การทำวิจัยในชั้นเรียน 5) การบริหารแบบ Network โดยอาศัยสังคม online โดยผ่านระบบ e-mail Sky/ line/e-book และ Social network อื่นๆ 6) การบริหารจัดการหลักสูตรคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาและอาศัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และ 7) มีการกำกับติดตามผลการใช้หลักสูตรตลอดเวลาและต่อเนื่อง แต่ให้อิสระผู้สอน

ประเด็นที่ 5 ถ้าจะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ท่านคิดว่า สพฐ.เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินการอย่างไร

ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของ สพฐ.เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีความยืดหยุ่น และมีแนวทางที่มีความหลากหลาย มีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ระดับผู้กำหนดนโยบาย (สพฐ.) ไม่ควรเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม นโยบายเกี่ยวกับหลักสูตรบ่อย (มีความถี่) มากเกินไปหรือตลอดเวลา ทำให้การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่องต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงตลอด
2. ควรจัดอัตราค่าจ้างครูที่มีความสามารถเฉพาะทาง/ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา
3. สนับสนุนงบประมาณจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง
4. มีการสนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอตามบริบทที่ต้องการพัฒนา
5. ควรให้ครูทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเป็นหลักมากกว่าการปฏิบัติภาระงานอื่น
6. ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญเรื่องหลักสูตร การสอน และการประเมินที่อิงมาตรฐาน
7. ควรลดนโยบาย โครงการ กิจกรรมที่ให้โรงเรียนทำ เช่น การประชุม อบรม สัมมนา การประกวดแข่งขัน การประเมิน การติดตามงานของหน่วยงานต่างๆ เพราะทำให้โรงเรียนต้องทำงานอื่นๆ เพื่อเตรียมรับการประเมิน การประกวด ออกไปประชุม มากกว่าการสอน
8. ไม่ควรให้ความสำคัญกับเอกสารหลักสูตรมากกว่าการนำไปใช้ในการสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. ควรจัดสรรอัตราค่าจ้างครูให้เหมาะสมกับสาขาวิชาที่โรงเรียนต้องการ
2. ควรอำนวยความสะดวกในด้านเอกสารในการจัดทำหลักสูตร เช่น คำอธิบายรายวิชา หน่วย แผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐาน

3. สนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
4. ควรมีความร่วมมือกับสถานศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ องค์กร และชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ การประเมิน
5. ควรลดโครงการ กิจกรรมที่ให้โรงเรียนทำ เช่น การประชุม อบรม สัมมนาการประกวด แข่งขัน การประเมิน การติดตามงานของหน่วยงานต่างๆ เพราะทำให้โรงเรียนทำงานอื่นมากกว่าการสอน
6. ควรจัดสรรในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน
7. ควรทำหน้าที่ในการนิเทศการเรียนการสอนเป็นหลักไม่ควรเน้นการนิเทศโครงการ
8. ศึกษาวิเคราะห์ควรมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการแนะนำให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี
9. ควรสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกันในโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากขาดครู และมีรายละเอียดที่ต้องดำเนินการเป็นจำนวนมาก

สถานศึกษา

1. ควรมีการจัดหลักสูตรและรายวิชาเพิ่มเติมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
2. มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง
3. มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น
4. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การวางแผนงาน การร่วมดำเนินการ การวัดประเมินผล
5. พัฒนาครูให้มีศักยภาพในด้านเทคนิควิธีสอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การวัดและประเมินผล
6. สนับสนุนสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน
7. ครูควรทำหน้าที่ในการสอนอย่างเดียวไม่ควรทำงานอื่นที่ไม่จำเป็น
8. ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและครอบคลุมระบบการทำงานทั้งหมด
9. มีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน

2.3 สรุปผลการสอบถามศึกษานิเทศก์

ในตอนนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสอบถามศึกษานิเทศก์ถึงแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการของโรงเรียนต้นแบบและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดเป็นดังนี้

ตารางที่ 12 แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการของโรงเรียนต้นแบบและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
ด้านกระบวนการ				
1. หน่วยงานส่วนกลางควรเป็นผู้ให้ความรู้ ด้านการใช้หลักสูตรแกนกลาง กับบุคลากรในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา โดยตรงอย่างจริงจัง	4.56	.74	มากที่สุด	9
2. หน่วยงานส่วนกลางหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ โดยครอบคลุมทุกมิติ เช่น ขั้นตอนการทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เป็นต้น และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติและสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง	4.67	.60	มากที่สุด	2
3. หน่วยงานส่วนกลางควรมีการวิเคราะห์ความต้องการ (Need Analysis) ของบุคลากรในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ	4.53	.80	มากที่สุด	11
4. หน่วยงานส่วนกลาง หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีระบบการนิเทศติดตามผลและความก้าวหน้า ด้านการใช้หลักสูตรแกนกลาง เป็นระยะ และต่อเนื่อง	4.64	.60	มากที่สุด	5
5. หน่วยงานส่วนกลางควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพ	4.73	.63	มากที่สุด	1
6. หน่วยงานส่วนกลางควรมีวิธีการใช้หลักสูตรในโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนเด็กพิเศษ เป็นต้น	4.59	.72	มากที่สุด	6
7. ควรมีการสนับสนุนด้านขวัญและกำลังใจให้สถานศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ที่มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ	4.54	.71	มากที่สุด	10
8. หน่วยงานส่วนกลางควรจัดหาครูหรือบุคลากรสนับสนุน ที่เพียงพอต่อการดำเนินงานภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูมีเวลาดำเนินงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้อย่างเต็มที่	4.66	.65	มากที่สุด	4
9. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาวิจัยการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง พัฒนาต่อไป	4.58	.73	มากที่สุด	7
10. หน่วยงานส่วนกลางควรเพิ่มแหล่งข้อมูลหรือแหล่งการศึกษาค้นคว้า(Recourses) ด้านหลักสูตรแกนกลางฯ ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการ	4.58	.63	มากที่สุด	7
11. หน่วยงานส่วนกลาง หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดหาเวทีเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการนำหลักสูตร	4.53	.67	มากที่สุด	11

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
แกนกลางฯ สู่การปฏิบัติทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา				
12. หน่วยงานส่วนกลาง หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ต้องสนับสนุนงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ ที่เพียงพอต่อการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ	4.67	.59	มากที่สุด	2
รวมด้านกระบวนการ	4.61	.48	มากที่สุด	(1)
ด้านความร่วมมือภายนอก				
13. ส่งเสริมให้สถานศึกษามีเครือข่ายวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.64	.62	มากที่สุด	1
14. ส่งเสริมให้หน่วยงานระดับอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการด้านการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ	4.39	.84	มาก	3
15. เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชน องค์กรภาครัฐ หรือชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.41	.73	มาก	2
รวมด้านความร่วมมือภายนอก	4.48	.64	มาก	(2)
รวมทั้งหมด	4.58	.48	มากที่สุด	

จากตารางที่ 12 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการของโรงเรียนต้นแบบและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจากศึกษานิเทศก์พบว่า ในภาพรวมศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการของโรงเรียนต้นแบบและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .48)

เมื่อพิจารณาด้านกระบวนการพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามข้อ “หน่วยงานส่วนกลางควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ให้เป็นผู้นำทางวิชาการพัฒนาให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพ” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (4.73) รองลงมาคือ “หน่วยงานส่วนกลางหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ โดยครอบคลุมทุกมิติ เช่น ขั้นตอนการทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เป็นต้น และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติและสะท้อนผลการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง” และ “หน่วยงานส่วนกลาง หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ต้องสนับสนุนงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ ที่เพียงพอต่อการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ” (4.67 เท่ากัน)

ในส่วนของด้านความร่วมมือภายนอก พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามข้อ “ส่งเสริมให้สถานศึกษามีเครือข่ายวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.64) รองลงมาคือ “เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชน องค์กรภาครัฐ หรือชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา” (4.41) และ “ส่งเสริมให้หน่วยงานระดับอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการด้านการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ” (4.39) ตามลำดับ

2.4 สรุปผลการสนทนากลุ่มครูผู้สอน ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ผลจากการสนทนากลุ่มครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สรุปได้ดังประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 จุดเด่น ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ครูผู้สอนมองว่า จุดเด่นของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2551 คือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน ตัวชี้วัดที่ชัดเจน สามารถถ่ายทอดลงสู่การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลได้อย่างดี นอกจากนี้ยังมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

“จุดเด่นของหลักสูตรแกนกลาง 51 คือ มีการเพิ่มวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญ ปรับปรุงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อีกทั้งมีการปรับโครงสร้างเวลาเรียน และกำหนดให้ผู้เรียนได้บริการสังคม”

“เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นได้ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา”

“ตัวชี้วัดในแต่ละรายวิชาจำนวนมาก แต่มีจุดเด่นที่มีความครอบคลุม สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทุกด้าน”

ครูผู้สอนมองว่าจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 คือ การที่ครูสอนไม่ตรงตามตัวชี้วัด สอนไม่ตรงตามเนื้อหา เวลาเรียนในบางรายวิชาไม่เพียงพอ อาทิ

วิชาพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ให้เวลาเพียง 1 คาบ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูผู้สอนส่วนหนึ่งมองว่า ตัวชี้วัดในหลักสูตรมีจำนวนมากเกินไป และตัวชี้วัดบางตัว ไม่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐาน

“วิชาเรียนระดับ ม.ปลาย วิชาพื้นฐาน แค่ 1 คาบเรียน”

“ตัวชี้วัดมีมากเกินไป บางตัวไม่ส่งเสริมให้นักเรียนมีผลการเรียนตามมาตรฐาน”

“หลักสูตรแกนกลางกำหนดตัวชี้วัดบางกลุ่มสาระมากเกินไป อาจต้องมีการตัดตัวชี้วัดบางตัวออกบ้าง”

“จุดด้อยของหลักสูตรคือมีการกำหนดเนื้อหาสาระมากเกินไปจนเกินไป”

ประเด็นที่ 2 หลักสูตรแกนกลางฯ ส่งเสริมให้นักเรียนมีผลการเรียนตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัดหรือไม่ อย่างไร

ครูผู้สอนมีมุมมองว่า หลักสูตรแกนกลางฯ สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดได้เป็นอย่างดี แต่การวัดและประเมินผลในระดับที่เหนือว่าสถานศึกษา อาทิ การประเมินในระดับเขตพื้นที่ หรือระดับชาตินั้นยังไม่บ่งชี้ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานหรือไม่ เนื่องจากข้อสอบยังไม่ครอบคลุม ดังที่ครูท่านหนึ่งระบุว่า

“การวัดผลระดับชาติที่เหนือว่าระดับโรงเรียน เช่น ระดับเขต ระดับชาติ ก็ไม่ได้บ่งบอกเสมอไปว่าผู้เรียนมีผลการเรียนตามมาตรฐาน เพราะการวัดไม่ครอบคลุมมาตรฐาน มีการเลือกบางตัวชี้วัดมาทดสอบ”

“หลักสูตรส่งเสริมให้เด็กสามารถมีผลการเรียนตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด เพราะหลักสูตรแกนกลางกำหนดไว้อย่างกว้าง สามารถจัดเนื้อหาการสอนตามความต้องการได้”

ประเด็นที่ 3 วิธีการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางควรดำเนินการอย่างไร

ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายนั้น บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน จะต้องมีการวางแผนร่วมกัน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะครูผู้สอนจะต้องเข้าใจหลักสูตร และสามารถแปลงหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอน และครูจะต้องมีเวลาในการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ไม่ควรมีกิจกรรมหรือภาระงานอื่นเข้ามาแทรก

“ครูคือตัวจักรสำคัญ ที่จะนำพานักเรียนให้บรรลุหลักสูตร ต้องให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนอย่างเพียงพอ”

“(ครู) ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติ มีการตรวจสอบผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายตามสภาพจริง”

“ศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด จากนั้นวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางดำเนินการ”

ครูผู้สอนส่วนหนึ่งมีมุมมองว่า ในการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนควรใช้วิธีการที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทดลอง ไม่ว่าจะให้นักเรียนทำโครงงาน วิจัยเล็กๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวิธีการในการค้นหาความรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง

“ให้นักเรียนฝึกการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการกำหนดปัญหา ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการทดลอง ทดลอง สรุปลง นำเสนอผลงาน”

ประเด็นที่ 4 หากจะเพิ่มเติมให้หลักสูตรแกนกลางฯ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรเพิ่ม/ลดในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

4.1 ส่วนนำ ได้แก่ ความนำ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ครูผู้สอนส่วนใหญ่มองว่าส่วนนำมีความเหมาะสมดีแล้ว แต่มีครูบางส่วนระบุว่าความนำ มีความยาวเกินไป ควรที่จะมีการปรับลดให้กระชับ

“ได้มีการอธิบายไว้อย่างชัดเจนแล้ว สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ รวมทั้งมีเอกสารสนับสนุนทำให้สะดวกในการปฏิบัติ เช่น สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์”

4.2 โครงสร้างหลักสูตร ได้แก่ โครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรชั้นปี โครงสร้างหน่วย

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุตรงกันว่า เวลาเรียนกับเนื้อหายังไม่สัมพันธ์กัน ส่วนใหญ่มองว่า ระยะเวลาค่อนข้างน้อย ประกอบกับทางโรงเรียนมีกิจกรรมที่ค่อนข้างมาก ทำให้ระยะเวลาเรียนเนื้อหาลดลงด้วย หรือควรมีการบูรณาการเนื้อหาวิชา เพราะบางเนื้อหามีความซ้ำซ้อน และลดกลุ่มสาระให้น้อยลง

“ควรเพิ่มเวลาเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้น ป1-3 เป็น 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ และ ชั้น ป. 4-6 เป็น 4 ชั่วโมง/สัปดาห์ เพราะเวลาเรียนกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ไม่สัมพันธ์กัน ลดหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละวิชาที่ซ้ำซ้อนกันออก”

“ชั้น ป1-3 บูรณาการเนื้อหาวิชา ให้เหลือกลุ่มสาระน้อยลง ลดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน”

“ภาษาอังกฤษ มีเวลาเรียนน้อยเกินไป ควรจะเพิ่มเติมเวลาเรียนวิชาภาษาอังกฤษในช่วงชั้น ป.1-3 ให้มากขึ้น”

4.3 คำอธิบายรายวิชา

ครูส่วนใหญ่มองว่าคำอธิบายรายวิชามีความเหมาะสมดีแล้ว แต่ก็มีส่วนหนึ่งระบุว่า คำอธิบายรายวิชาเยิ่นไป และไม่ควรแยกคำอธิบายรายวิชากับตัวชี้วัดออกจากกัน

“ต้องอธิบายได้ทั้ง 3 ด้าน (ความรู้ คุณลักษณะ กระบวนการ) และมีความชัดเจน”

4.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ครูส่วนใหญ่มองว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นควรมีมาตรฐานและตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้นที่ แยกออกจากกันชัดเจน นอกจากนี้ครูบางคนยังเสนอแนะว่าควรเพิ่มกิจกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตความ พอเพียง

“กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน”

“น่าจะมีการกำหนดขอบข่ายหรือกรอบให้ชัดเจนกว่านี้ ที่เป็นอยู่กว้างเกินไป”

4.5 เกณฑ์การจบการศึกษา

ครูผู้สอนส่วนใหญ่มองว่าเกณฑ์การจบการศึกษามีความเหมาะสม แต่ก็มีมุมมองเกี่ยวกับ เกณฑ์การจบการศึกษาของครูผู้สอนบางคนว่ามีข้อจำกัดบ้างในเรื่องของการให้เข้าชั้น ควรให้มีการเข้า ชั้นกับผู้เรียนได้อย่างจริงจัง เพื่อจะให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

“เกณฑ์การจบมีข้อจำกัด ทำให้นักเรียนเกิดความคิดไม่ตั้งใจเรียน ค่อยแก้ตัวให้ผ่าน”

ประเด็นที่ 5 แนวทางในการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ควร ดำเนินการอย่างไร

5.1 บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ครูผู้สอนมองว่า สพฐ. ควรมีนโยบายในการพัฒนาครูที่ชัดเจน กำหนดให้ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีระบบกำกับติดตามตรวจสอบกระบวนการพัฒนาครูผู้สอน อีกทั้งควรมีการอบรมครูทั้งหมด ไม่ควรอบรมเฉพาะแกนหลัก แล้วให้มาถ่ายทอด

“ควรอบรมกับครูทุกคน ไม่ใช่ให้ครูบางคนไปอบรมแล้วมาถ่ายทอด ไม่ชัดเจน”

“กำหนดให้ครูได้พัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร ให้ครูต้องเข้าศึกษาและพัฒนาตนเอง”

“กำหนดแนวทาง นโยบาย หรือแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอนให้เขตพื้นที่และสถานศึกษาได้ปฏิบัติ”

5.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ครูผู้สอนมองว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทในการให้ความกระจ่างกับครูเกี่ยวกับหลักสูตร การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้แก่ครูผ่านการอบรม เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้ อีกทั้งควรเพิ่มบทบาทของศึกษานิเทศก์ให้เป็นที่ปรึกษาแก่ครูผู้สอนในสถานศึกษาได้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ ครูผู้สอนส่วนหนึ่งยังระบุว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอาจสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาครูผู้สอนเพิ่มเติม

“จัดทำแผน โครงการ กิจกรรม เพื่ออบรม พัฒนาหรือให้ความรู้แก่ครูอย่างถูกต้องและชัดเจน”

“ศึกษานิเทศก์ต้องมีหน้าที่แนะนำ ตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ และมีความถี่สูงขึ้น”

5.3 สถานศึกษา

ครูผู้สอนมองว่า สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลักดันผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ทั้งนี้สถานศึกษาควรมีการช่วยเหลือครูผู้สอนทั้งด้านการให้ความรู้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหารายวิชา เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา การประสานงานกับชุมชน ผู้ปกครอง

“มุ่งเน้นตามเป้าหมายของ สพฐ. และ สพป. ให้เด็กเก่ง ดี มีความสุข”

“ควรมีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่องในแต่ละกลุ่มสาระเพื่อพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน”

“(สถานศึกษา) ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยสถานศึกษาเป็นผู้จัดหา และอำนวยความสะดวกให้”

ประเด็นที่ 6 หลักสูตรที่ตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และรองรับประชาคมอาเซียนควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

ครูผู้สอนมีมุมมองเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และรองรับประชาคมอาเซียนว่า ควรเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัว เข้ากับบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ยังคงมุ่งเน้นคุณลักษณะความเป็นไทย มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ และภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียนที่สอดคล้องกับภูมิภาคท้องถิ่นที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ อีกทั้งหลักสูตรจะต้องส่งเสริมผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด ไม่ว่าจะเป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ เป็นต้น รวมถึงการให้ความสำคัญกับความรู้และความสามารถของผู้เรียนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

“ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรู้และเข้าใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีความสอดคล้องกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน”

“เน้นการใช้เทคโนโลยีให้ทั่วทันโลก”

“ให้ความสำคัญกับภาษาไทยมากขึ้น เพื่อให้ภาษาไทยเป็นที่สนใจของประชาคมอาเซียน”

นอกจากนี้ครูผู้สอนยังมองว่า หลักสูตรที่ดีสำหรับการรองรับประชาคมนั้นจะต้องสามารถถ่ายโอนผลการเรียนรู้ระหว่างประเทศได้ หรือมีการแลกเปลี่ยนการศึกษาระหว่างประเทศได้”

“ควรมีจุดเน้นเรื่องภาษา นักเรียนน่าจะได้เรียนภาษาของแต่ละชาติ เป็นภาษาพื้นฐาน”

“ในกลุ่มประเทศอาเซียนหรืออื่นๆ จะต้องสามารถถ่ายโอนผลการเรียนระหว่างประเทศได้ มีการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา”

ประเด็นที่ 7 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พึงประสงค์ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร ควรตัด ควรคงรักษา และควรสร้างสรรค์เพิ่มเติมในเรื่องใด อย่างไร

ครูผู้สอนมองว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พึงประสงค์นั้นควรมีความกระชับ ในส่วนของตัวชี้วัดนั้น ครูผู้สอนส่วนหนึ่งมองว่า ตัวชี้วัดมีจำนวนมากเกินไป บางตัวชี้วัดมีความซ้ำซ้อน

กัน (โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ควรลดความซ้ำซ้อนของตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้

“ควรปรับตัวชี้วัดให้น้อยลง หรือไม่ควรมีตัวชี้วัดที่ซ้ำกัน เพราะจะทำให้เกิดความสับสนด้าน เนื้อหาว่าตัวชี้วัดนั้นๆ มีขอบเขตเนื้อหาหมากน้อยเพียงไร”

“โครงสร้างหลักสูตรระดับ ม.ต้น ควรตัดสาระที่ไกลตัวบ้าง ควรเน้นเรื่องข้อมูลบางประเทศ มรอาเซียนหรือทวีปเอเชีย”

นอกจากนี้ครูผู้สอนส่วนหนึ่งยังมองว่า ในการศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น ไม่ควรมีสาระการเรียนรู้มากเกินไปเหมือนปัจจุบันที่มี 8 กลุ่มสาระ แต่ควรมีเฉพาะกลุ่มสาระที่เป็นทักษะหลัก อาทิ ภาษาไทย สังคมศึกษาฯ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ในส่วนของสาระอื่นๆ นั้นควร ดำเนินการเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือสาระเพิ่มเติม อีกทั้งควรเปิดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

“ให้โอกาสสถานศึกษาและชุมชน กำหนดแนวทางการจัดเนื้อหาสาระ เวลาเรียนได้ตามความต้องการมากยิ่งขึ้น”

ประเด็นที่ 8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางฯ ให้มี ประสิทธิภาพ

ครูผู้สอนมีมุมมองว่า การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรมีการวิเคราะห์สภาพความแตกต่างและความต้องการตามบริบทของชุมชน เพื่อที่จะสามารถกำหนดกรอบหลักสูตรที่หลากหลาย ตอบสนองท้องถิ่น ชุมชนได้ และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง อีกทั้งหลักสูตรควรมีความชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

“ข้อความที่ใช้ควรมีความชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้”

“ในการปรับปรุงหลักสูตร ควรให้ครูผู้สอนซึ่งสัมผัสกับหลักสูตรโดยตรง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร”

2.5 สรุปผลการสนทนากลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ผลจากการสนทนากลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551สรุปได้ดังประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลมีปัญหาใดบ้างอย่างไร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยมีประเด็นที่เป็นปัญหา สรุปได้ดังนี้

1. จำนวนตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน (ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ) มีมากเกินไป เข้าซ้อน ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียน มีจำนวนตัวชี้วัดค่อนข้างมากและกว้างเกินไป และในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ยากเกินไป ไม่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษา 4-6 ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูไม่เต็มที่ ต้องเร่งสอนให้ครบทุกตัวชี้วัด ส่งผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของผู้เรียน ประกอบกับในสภาวะปัจจุบันที่ครูมีภาระงานอื่นๆ นอกเหนือจากการสอนมาก และครูขาดความรู้ความเข้าใจในตัวเนื้อหาของหลักสูตร จึงส่งผลให้นำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและไม่เป็นทิศทางเดียวกัน ดังคำกล่าวของคณะกรรมการที่กล่าวว่า

“จำนวนตัวชี้วัด มากมาย เนื้อหาก็ลึกมากเหมือนเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ทำไมให้เด็กเรียนยากขนาดนี้ เด็กก็บ่นว่าเรียนไปทำไม? เขาจะไปเรียนต่อด้านภาษา เนื้อหานี้คงไม่เกี่ยวกับสาขาที่เรียนในมหาวิทยาลัย (คณิตศาสตร์) ครูเองก็ตอบไม่ได้อยากให้ สพฐ. ช่วยพิจารณาประเด็นนี้ด้วย”

“ตัวชี้วัดเยอะมากเกินไปและซ้ำซ้อน ควรพิจารณาใหม่โดยรวบตัวชี้วัดที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนเป็นข้อเดียว และให้ชัดเจนว่าอยู่ในกลุ่มสาระใดเพราะตอนนี้ถ้าพิจารณาตัวชี้วัดของกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ จะซ้ำซ้อนกับกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา”

2. ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้น ประกอบกับตัวชี้วัดในระดับนี้ยากเกินไป ดังนั้นในระดับ ป.1-3 ควรเน้นให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ มีพื้นฐานที่จำเป็น จึงควรลดจำนวนกลุ่มสาระการเรียนรู้เหลือ 5 กลุ่มสาระ

3. ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ควรจัดตัวชี้วัดเป็นขั้นปี เหมือนกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนและตรงกันทั้งประเทศ รวมไปถึงการเทียบโอนผลการเรียนได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น

“ในเมื่อ สพฐ. มีมาตรฐานและตัวชี้วัดเป็นเกณฑ์ในการประเมินผู้เรียน ในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายก็ควรจัดเป็นตัวชี้วัดชั้นปี เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องเป็นทิศทาง เดียวกัน”

4. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ได้นำผลมาปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียนอย่าง แท้จริง ตรงกันข้ามกับกระบวนการวัดและประเมินผลที่มีการวัดและประเมินผลมากมาย

“ครูต้องเสียเวลากับการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ กรอกข้อมูลกันมากมาย แต่ก็ไม่เห็นว่าจะนำ ผลไปทำอะไรให้เกิดประโยชน์เลย”

5. การสอบ O-Net

5.1 ไม่สอดคล้องกับระบบเวลาเรียน ซึ่งเวลาเรียนสิ้นสุดภาคเรียน 31 มีนาคม แต่จัด สอบ O-Net เดือน กุมภาพันธ์ ทำให้การสอนของครูต้องเร่งรีบ นักเรียนไม่ได้รับความรู้อย่างเต็มที่

5.2 ผลกระทบของการสอบ O-Net ครูเร่งรีบสอนให้ครบตัวชี้วัด เพราะต้องให้ ความสำคัญกับการติวเพื่อการสอบ

5.3 O-Net เน้นที่ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่สอดคล้องกับธรรมชาติรายวิชาที่ต้องเน้น การปฏิบัติ ฝึกทักษะ เช่น ศิลปะ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

“ทุกวันนี้ ครูต้องเร่งรีบสอนให้เสร็จ เพื่อใช้เวลาทั้งหมดในการติวข้อสอบ O -Net ให้กับนักเรียน เพราะกลัวว่าคะแนนจะออกมาไม่ดี ซึ่งก็มีผลกระทบกับเด็ก ครู และผู้บริหาร ถ้าถาม ว่าคุณภาพผู้เรียนอยู่ตรงไหน ก็ต้องถาม สพฐ.”

“นักเรียนเดี๋ยวนี้ไม่อยากมาโรงเรียน พ่อแม่อยากส่งไปติวเตอร์มากกว่า ขนาดมาลา โรงเรียนให้ลูกบอกว่าจะต้องไปติวเพื่อสอบ นักเรียนไม่ได้เรียนเพื่อให้ได้ความรู้ แต่เรียนเพื่อสอบ เท่านั้น”

6. ปัญหาด้านสื่อ แบบเรียน ที่ครูจัดหาด้วยตนเองซึ่งไม่แน่ใจว่ามีคุณภาพหรือไม่ และ บางครั้งหาไม่ได้และไม่มีเวลาเพียงพอในการผลิตด้วยตนเอง เพราะครูมีภาระการสอนหลายวิชา หลายระดับชั้น และภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

7. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงตามสาระวิชา โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะที่ประกอบด้วยสาระ ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน และไม่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน ยึดหยุ่น กระจายอำนาจเปิดโอกาส ให้สถานศึกษา ท้องถิ่นมีส่วนร่วมหรือไม่ อย่างไร และถ้าจะให้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตร ที่อิงมาตรฐาน จะมีวิธีการบริหารจัดการหลักสูตร จัดการเรียนการสอนอย่างไรและประเมินผลการ เรียนรู้อย่างไร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่ พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐานอย่างแท้จริงเพราะยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักในการดำเนินการ อีกทั้งหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในรูปของคณะกรรมการ สถานศึกษา

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลผู้เรียน สถานศึกษาได้นำนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยยึด มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเป็นหลัก และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Backward Design มีการประเมินผลอย่างหลากหลายมากขึ้น

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นการจัดการเรียนการสอนที่ ครูสามารถวางแผนการสอนได้ดี เหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติพบว่าครูยังมีพฤติกรรมการสอนแบบเดิม คือ “ยึดหนังสือ แบบเรียน เป็นหลัก” โดยมิได้ดูเอกสารหลักสูตรหรือแผนการสอนที่จัดทำไว้ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ครูมีภาระงานอื่นที่มากขึ้นไม่มีเวลาในการเตรียมสื่อ เอกสาร ใบความรู้ประกอบการ สอน จึงพึ่งคู่มือครู เอกสาร หนังสือ ของสำนักพิมพ์ต่างๆ ซึ่งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรคิดเห็นว่า ไม่ใช่เรื่องเสียหาย เพราะมีการนิเทศ ติดตาม และตรวจสอบ เป็นระยะ

“หลักสูตรที่โรงเรียนทำขึ้นเป็นหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะทำตามขั้นตอน ทุกอย่าง แต่ การสอนของครูให้เปลี่ยนหลักสูตรอย่างไร ครูก็สอนเหมือนเดิม”

ประเด็นที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับประชาคมอาเซียนและการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะอย่างไร และผู้เรียนต้องเรียนรู้อะไรบ้างอย่างไร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเห็นว่าผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ควรเป็นคนดี มีทักษะชีวิต มีความเป็นสากล สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้มากกว่า 3 ภาษา และมีเอกลักษณ์ความเป็นไทย และสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองได้เป็นอย่างดี

โดยการจัดการศึกษาควรเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือโลกมากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาด้านวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจโดยบูรณาการในทุกกลุ่มสาระวิชา และควรเพิ่มเติมรายวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาในกลุ่มอาเซียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการสืบค้นข้อมูลมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ควรกำหนดตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ที่เกี่ยวกับอาเซียนให้ชัดเจนในแต่ละระดับชั้นเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน หรือซ้ำซ้อน การปรับโครงสร้างเวลาเรียนเพื่อรองรับอาเซียนศึกษา

“การสอนในยุคนี้ต้องให้นักเรียนได้ปฏิบัติมากขึ้น เรียนรู้เทคโนโลยี และภาษาให้มากขึ้น”

“นักเรียนต้องเรียนรู้อย่างน้อย 3 ภาษา คือ ภาษาไทย อังกฤษ และภาษาต่างประเทศที่ใกล้เคียงตัวผู้เรียน เพื่อให้สามารถสื่อสารได้”

ประเด็นที่ 4 ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ท่านมีรูปแบบการบริหารหลักสูตรอย่างไรเพื่อให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีรูปแบบการบริหารหลักสูตรโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based management) ให้ทุกฝ่ายร่วมกำหนดเป้าหมายและดำเนินงานไปพร้อมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินเพื่อการตรวจสอบ รายงานผล และติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ ด้วยวิธีการเชิงระบบ มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

“ส่วนใหญ่ใช้ระบบการทำงานที่ทุกคนมีส่วนร่วม มีการประชุม วางแผน ทำงานไปพร้อมกัน เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง”

“จัดอบรมให้ความรู้ครู ในเรื่องของหลักสูตร และการเรียนการสอน ซึ่งมีงบประมาณเพื่อให้ส่งครูเข้าอบรม สัมมนา หรือบางครั้งโรงเรียนจัดให้ความรู้โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้”

ประเด็นที่ 5 ถ้าจะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ท่านคิดว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ควรมีวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีความคิดเห็นสรุปได้ดังประเด็นต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. สร้างแนวทางการดำเนินการ และการประเมินผลให้เป็นทิศทางเดียวกัน และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
2. การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ควรใช้เกณฑ์การประเมินการตัดสินที่แตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน เช่น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เป็นต้น เพื่อให้เกิดความยุติธรรม
3. ควรเพิ่มอัตราค่าจ้างครูที่ขาดแคลนในทุกกลุ่มสาระวิชา เพราะการขาดครูผู้สอนส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง
4. สพฐ. ควรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ แบบเรียน คู่มือครู หรือ สื่อการเรียนรู้อื่นๆ ให้กับทุกโรงเรียนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีทิศทางเดียวกัน เป้าหมายเดียวกันในส่วนของท้องถิ่นให้โรงเรียนพิจารณาเพิ่มเติมได้เองตามบริบท
5. การจัดอบรมครู ทำให้ครูต้องทิ้งการสอน ดังนั้นควรจัดอบรมในช่วงปิดเทอม หรือวันเสาร์ อาทิตย์ และหัวข้อการอบรมสัมมนาต่างๆ ควรมาจากความต้องการของครูมากกว่าส่วนกลางกำหนด

เขตพื้นที่การศึกษา

1. ศึกษาวิเคราะห์ต้องเป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้นำในด้านการศึกษา สามารถให้คำปรึกษาแนะนำครูได้อย่างดี มีประสิทธิภาพ
2. การดำเนินงานควรมีความต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง

สถานศึกษา

1. ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร มิใช่บริหารจัดการเพียงอย่างเดียว
2. เป็นผู้นำที่ดี มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ เป็นที่ปรึกษาที่ดีให้คำแนะนำแก่ครูได้
3. ปลุกจิตสำนึกให้กับผู้เรียนให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้และท้องถิ่น เน้นคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการคิดแบบต่างๆ รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมถูกต้อง ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นๆ

ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง

1. เป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน มีความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษา ต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านการศึกษาด้วย เพื่อช่วยในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาควรระบุเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มกำลัง

2.6 สรุปผลการสนทนากลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา

ผลการสนทนากลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามประเด็นการสัมภาษณ์สรุปได้ประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ท่านในฐานะที่เป็นกรรมการสถานศึกษา ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในลักษณะเป็น ผู้ให้นโยบายและเป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมกันจัดทำหลักสูตรกับคณะกรรมการท่านอื่นๆในเชิงนโยบาย ว่าควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีจุดเน้นในเรื่องใด และร่วมกันตัดสินใจในการอนุมัติเมื่อหลักสูตรสถานศึกษาได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนการจัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นหน้าที่หลักโดยตรงของบุคลากรในโรงเรียน อาทิ ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอน เป็นต้น ดังกล่าวต่อไปนี้

“มีส่วนร่วมนะ ส่วนใหญ่ทางโรงเรียนจะเชิญมาประชุมให้ความเห็นว่าโรงเรียนเราควรจะมีเรื่องอะไร เราก็ให้แนวทางไป จากนั้นก็แล้วแต่ว่าโรงเรียนจะเอาไม่เอาอะไรบ้าง”

“ในฐานะที่เป็นกรรมการสถานศึกษา ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเป็นผู้ตัดสินใจ เพราะเมื่อโรงเรียนดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องมาประชุมเพื่อลงมติว่าจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติ”

“มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการให้นโยบายที่เป็นเป้าหมายของโรงเรียน แต่การทำเอกสารเป็นหน้าที่ของโรงเรียน เพราะจะรู้ดีกว่ากรรมการสถานศึกษา”

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด และสามารถพัฒนาผู้เรียนหรือคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้อย่างไร

คณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่คิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลายลักษณะ เช่น ในการสอนรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้มีการ

เชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชนที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ มาสอนนักเรียน ทำให้มีผู้รู้จริงมาสอนลูกหลานในโรงเรียน นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ได้มีการนำนักเรียนเข้าค่าย โรงเรียนต้องประสานกับชุมชนเพื่อขอใช้สถานที่ ขอบุคลากรเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน และในวันสำคัญทางศาสนาซึ่งมีหลายวันในหนึ่งปีการศึกษาได้นำนักเรียนเข้าวัดฟังธรรมในวัดใกล้โรงเรียน เป็นต้น ดังกล่าวต่อไปนี้

“ทราบว่าทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือทุกปี พ่อแม่ผู้ปกครองก็ไปดูกิจกรรมรอบกองไฟตามคำเชิญของโรงเรียน ซึ่งก็จะเห็นว่าโรงเรียนทำอะไรให้ลูกหลานเราบ้าง”

“ในชุมชนเรามีปราชญ์ชาวบ้าน โรงเรียนจะเชิญให้ท่านเหล่านั้นมาสอนเด็กๆ แต่ไม่ได้มาตลอดเทอมนะ มาเป็นบางครั้งบางคราว”

“โรงเรียนมีทั้งพาเด็กๆ ออกมาเรียนนอกโรงเรียนและมีทั้งเชิญวิทยากรเข้ามาหาเด็กในโรงเรียน อย่างเช่น พระวัด... ก็เห็นท่านมาสอนในห้องเรียนบางครั้ง แต่วันสำคัญโรงเรียนจะพาเด็กๆ เข้าวัดเพื่อฟังเทศน์ที่วัดแทน”

นอกจากนี้คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนเกิดขึ้นจริงและมีประโยชน์มาก เพราะทำให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความคุ้นเคยกันมากขึ้นในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนร่วมกัน และนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งที่ป็นท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเองมากขึ้น ดังกล่าวต่อไปนี้

“โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของโรงเรียน ชุมชนควรมีส่วนรับรู้และมีส่วนร่วมซึ่งตอนนี้เป็นแบบนี้”

“กิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนนำเด็กมาชุมชน หรือนำคนในชุมชนไปหาเด็กนั้นเป็นเรื่องปกติมองว่าเป็นเรื่องที่ดี ผู้ใหญ่ก็คุ้นกันมากขึ้น เด็กก็เกิดการเรียนรู้จากลุงป้าน้าอาในชุมชน ดี เกิดประโยชน์”

หากพิจารณาการที่หลักสูตรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและสามารถพัฒนาผู้เรียนหรือคุณภาพการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สามารถพัฒนาผู้เรียนหรือคุณภาพการเรียนการสอนได้แต่เป็นเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เนื่องจากการมีส่วนร่วมของชุมชน อาทิ การเชิญเป็นวิทยากรสอนในโรงเรียนหรือนอกสถานที่ เกิดขึ้นบางช่วงเวลาและบางเรื่อง ไม่ใช่การสอนนักเรียนตลอดเทอม ดังนั้น ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาเฉพาะเรื่อง แต่ผู้เรียนจะรู้ลึก (Deep Knowledge) จากผู้รู้จริง ดังกล่าวต่อไปนี้

“โรงเรียนโชคดีที่ได้วิทยากรคนนี้จากท้องถิ่น เพราะคนในท้องถิ่นหรือในชุมชนใกล้เคียงก็ยอมรับนับถือและเชื่อว่าเด็กๆรู้ลึกจริงแน่”

“ตอนนี้เป็นการรวมการสถานศึกษาด้วยและเป็นคนในชุมชนที่เป็นวิทยากรมาสอนเด็กๆที่โรงเรียนด้วย รู้ลึกภูมิใจที่ได้ช่วยโรงเรียน แต่ถ้าให้สอนทั้งเทอมก็ไม่ไหวเพราะรู้เป็นบางเรื่อง ไม่ได้รู้ทุกเรื่องที่มีในหลักสูตร”

ประเด็นที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับประชาคมอาเซียนและการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะอย่างไร และผู้เรียนต้องเรียนรู้อะไรบ้าง อย่างไร

คณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่รองรับประชาคมอาเซียนและการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งเน้นในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม เนื่องจากภาษาเป็นสื่อกลางในการรับรู้เรื่องราวของประเทศต่างๆในประชาคมอาเซียนและเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความเป็นไทยออกสู่ประชาคมอาเซียนเช่นกัน และสิ่งที่ผู้เรียนควรต้องเรียนรู้ควรจะเป็นเรื่องของภาษาและวัฒนธรรมควบคู่กัน แต่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้นควรนำเนื้อหาอาเซียนเข้ามาบูรณาการสิ่งที่เรียนหรือมีอยู่แล้ว ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“จะคุยกันกับประเทศอื่นรู้เรื่องเราจำเป็นต้องใช้ภาษาสากลที่พูดและฟังเข้าใจกันทุกฝ่าย ตอนนี้ก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล ถึงจะคุยกันรู้เรื่อง”

“ถ้ามีอาเซียนแปลว่าประเทศเราใหญ่ขึ้นจากประเทศเดียวกลายเป็นสิบประเทศ ดังนั้นต้องเน้นที่ภาษา ที่สื่อสารกันได้เข้าใจและรู้เรื่อง”

“ตอนนี้ไม่รู้ลึกชัดเจนว่าหลักสูตรปัจจุบันหน้าตาอย่างไร รู้แต่ว่าลูกหลานเรียนอะไรเยอะแยะไปหมด ถ้าจะให้รู้เรื่องอาเซียนเพิ่มอีกจริงๆก็ดีนะ แต่เอามาแทรกๆในสิ่งที่เรียนอยู่แล้วน่าจะดีกว่าเพิ่มเป็นก้อนเนื้อหาใหม่”

ประเด็นที่ 4 ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ท่านมีแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างไร เพื่อให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตร

คณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่เป้าหมายของหลักสูตรคือ การปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษาทำงานร่วมกันกับโรงเรียนในหลายขั้นตอน อาทิ ประชุมวางแผน ดำเนินงาน และร่วมกันรับฟังการรายงานสรุปผลการดำเนินงาน นอกจากนี้คณะกรรมการสถานศึกษามีข้อเสนอแนะให้มีการดำเนินงานร่วมกันกับโรงเรียนในการประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกันควรมีขึ้นอย่างน้อย 2 ครั้งต่อภาคเรียน และควรมีการประชุมพิจารณาเรื่อง

สำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียนเป็นระยะ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“โรงเรียนให้กรรมการมาประชุมก็จะให้ความร่วมมือทุกครั้ง และหากโรงเรียนขอให้ช่วยอะไร ถ้าเราช่วยได้ก็ทำเต็มที่ เพราะมีแต่ลูกหลานเราทั้งนั้นที่เรียนในโรงเรียน”

“กรรมการมีหลายคน งานของโรงเรียนตลอดปีก็มีเยอะ โรงเรียนจะประชุม ร่วมกันทำงาน และปลายปีก็สรุปให้ฟัง แต่ถ้าให้ดีสรุปเป็นเทอมน่าจะดีกว่า นานไปก็ลืม”

“อยากให้โรงเรียนประชุมเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนบ่อยขึ้น กรรมการไม่รู้ลึกเท่าครูก็จริง แต่ถ้าได้ฟังและได้คุยกันบ่อยๆมันก็จะซึมไปเอง”

ประเด็นที่ 5 ถ้าจะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน มีสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ท่านคิดว่า สพฐ. เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ควรมีวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหน่วยงานการศึกษาทุกหน่วยงานทำงานเป็นทีมและทำงานอย่างมีระบบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานกลางควรวางนโยบายและกำหนดแผนงานลงสู่เขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานระดับท้องถิ่น จากนั้นให้สถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนต้องร่วมมือกันทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน หากมีแผนการดำเนินงานตลอดปี มีงบประมาณนำมาใช้ได้เพียงพอ มีคนจากหลายๆส่วนในสังคมมาช่วยกันคิดช่วยกันทำ การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนนั้นจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจตามมา

“จริงๆแล้วโรงเรียนพร้อมพัฒนาผู้เรียนนะ แต่ สพฐ. ให้งบมาช้ามากและแรงๆให้ทำนั่นทำนี่ กรรมการเคยให้ข้อเสนอแนะไปแล้วกับทางโรงเรียนแต่ก็ยังแก้ปัญหามาไม่ได้ เพราะเค้าเป็นนาย”

“วางแผนการทำงานล่วงหน้าไม่ค่อยได้หรอกเพราะทุกอย่างต้องขับเคลื่อนด้วยงบประมาณ สงสารก็ลูกหลานเรา ตอนนี้อยินดีช่วยโรงเรียนทุกอย่างขอให้บอกมา “

“กระทรวงคิดยาวๆไม่เป็นคิดอะไรได้ทีก็สั่งการมาที กว่าจะเข้าใจแล้วถ่ายทอด กว่าจะครูในโรงเรียนจะเข้าใจแล้วดำเนินการ เสียทั้งเงิน เสียทั้งเวลา เราอยู่ในชุมชนรู้ว่าใครทำอะไรไม่ยากหรอก”

2.7 สรุปผลการประเมินคุณภาพหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้

ตาราง 13 ข้อมูลทั่วไปของหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ
1. ภาค		
1.1 เหนือ	134	25.62
1.2 กลาง	205	39.20
1.3 ตะวันออกเฉียงเหนือ	122	23.33
1.4 ใต้	62	11.85
รวม	523	100.00
2. สังกัด		
2.1 สพป.	325	62.15
2.2 สพม.	198	37.85
รวม	523	100.00

จากตาราง พบว่าหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้มีจำนวน ทั้งหมด 523 หน่วย/แผน ส่วนใหญ่เป็น หน่วย/แผนจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตภาคกลางมากที่สุดจำนวน 205 หน่วย/แผน คิดเป็นร้อยละ 39.20 รองลงมาคือภาคเหนือ จำนวน 134หน่วย/แผน คิดเป็นร้อยละ 25.62 ลำดับต่อมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 122 หน่วย/แผน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และของโรงเรียนในเขต ภาคใต้ จำนวน 62 หน่วย/แผน คิดเป็นร้อยละ 11.85 และส่วนใหญ่เป็นหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 325 หน่วย/แผน คิด เป็นร้อยละ 62.15 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 198 หน่วย/ แผน คิดเป็นร้อยละ 37.85

ผลการประเมินคุณภาพหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้

ผลจากการประเมินคุณภาพหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นการสุ่มหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระวิชา ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรโรงเรียนละ 2-3 หน่วย/แผนจัดการเรียนรู้ ผลสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 14 ผลการประเมินคุณภาพหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้

ข้อ	รายการ	ผลการประเมิน			ความหมาย	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X} \%$		
1	องค์ประกอบของหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้	4.33	.84	86.60	ดี	5
2	สาระสำคัญ	4.37	.82	87.40	ดี	2
3	สาระการเรียนรู้	2.79	.49	93.00	ดีมาก	1
4	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	2.40	.78	80.00	ปานกลาง	8
5	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.60	.63	86.66	ดี	3
6	ภาระงานหรือชิ้นงาน	2.60	.62	86.66	ดี	3
7	กิจกรรมการเรียนรู้	4.08	.93	81.60	ดี	7
8	การวัดและประเมินผล	2.46	.60	82.00	ดี	6
สรุปภาพรวม				85.49	ดี	

จากตารางพบว่าคุณภาพของหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าร้อยละ 85.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเขียนสาระสำคัญของหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากโดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 93.30 รองลงมาคือ การเขียนสาระสำคัญ โดยมีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.40 และลำดับที่สาม คือการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการกำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน โดยอยู่ในระดับคุณภาพดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.66 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยที่สุดคือ การกำหนดสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน โดยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.00

ผลจากการประเมินคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยภาพรวมครูสามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้ได้ครบทุกองค์ประกอบที่สำคัญๆ โดยออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ Backward Design ทั้งนี้ผลจากการพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบข้อมูลดังต่อไปนี้

การเขียนสาระสำคัญไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมความคิดรวบยอดของแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และครูส่วนใหญ่ใช้สลับกับคำว่า สาระการเรียนรู้

การกำหนดสมรรถนะที่สำคัญและการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าครูนำไปใช้ได้
 เฉยๆ เมื่อพิจารณากิจกรรมการเรียนรู้ไม่พบว่า ครูมีการพัฒนา หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ
 หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนด อีกทั้งไม่มีการวัดและประเมินผล

การกำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน พบว่า ขาดความชัดเจน ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการ
 เรียนรู้/ตัวชี้วัด และส่วนใหญ่เป็นการกำหนดภาระงานหรือชิ้นงานเพียงอย่างเดียว ขาดความ
 หลากหลาย เน้นที่ความรู้ไม่เน้นทักษะกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี
 ชัดเจน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล พบว่า ครูมีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ไม่
 ครอบคลุม และไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ส่วนใหญ่เป็นการวัดและประเมินผล
 ความรู้เท่านั้น ขาดเครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินผล การสร้างเกณฑ์ระดับคุณภาพไม่ชัดเจนไม่
 สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน

2.8 สรุปผลการประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา

ตาราง 15 ข้อมูลทั่วไปของการประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ
1. ภาค		
1.1 เหนือ	46	24.47
1.2 กลาง	64	34.04
1.3 ตะวันออกเฉียงเหนือ	48	25.53
1.4 ใต้	30	15.96
รวม	188	100.00
2. สังกัด		
2.1 สพป.	132	70.21
2.2 สพม.	56	29.79
รวม	188	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่าจากเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาทั้งหมด 188 เล่ม ส่วนใหญ่เป็นเอกสารหลักสูตรในโรงเรียนเขตภาคกลางจำนวน 64 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 34.04 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 48 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 25.53 ภาคเหนือ จำนวน 46 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 24.47 และภาคใต้ จำนวน 30 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.96 และส่วนใหญ่เป็นเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 132 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 70.21 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 56 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 29.79

ตาราง 16 ผลการประเมินแบบตรวจสอบองค์ประกอบหลักสูตรและคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ส่วนนำ				
1.1 ความนำ	2.76	0.47	ดี	(4)

แสดงความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น จุดเน้น และความต้องการของโรงเรียน	2.76	0.47	ดี	
1.2 วิสัยทัศน์	2.79	0.33	ดี	(3)
1.2.1 แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างชัดเจน	2.88	0.35	ดี	
1.2.2 แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของผู้เรียนสอดคล้องกับกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น	2.74	0.47	ดี	
1.2.3 แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของผู้เรียนครอบคลุมสภาพความต้องการของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น	2.71	0.48	ดี	
1.2.4 มีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้	2.80	0.43	ดี	
1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	2.94	0.24	ดี	(1)
มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	2.94	0.24	ดี	
1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.81	0.32	ดี	(2)
1.4.1 มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	2.84	0.38	ดี	
1.4.2 มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย จุดเน้นกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น	2.72	0.50	ดี	
1.4.3 สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	2.87	0.36	ดี	
สรุปองค์ประกอบส่วนนำ	2.82	0.25	ดี	4
2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา				
2.1 โครงสร้างเวลาเรียน	2.92	0.27	ดี	(1)
2.1.1 มีการระบุเวลาเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่เป็นเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติม จำแนกแต่ละชั้นปีอย่างชัดเจน	2.92	0.31	ดี	
2.1.2 มีการระบุเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำแนกแต่ละชั้นปีอย่างชัดเจน	2.91	0.32	ดี	
2.1.3 เวลาเรียนรวมของหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	2.91	0.33	ดี	
2.2 โครงสร้างหลักสูตรชั้นปี	2.87	0.27	ดี	(2)
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2.2.1 มีการระบุรายวิชาพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุเวลาเรียนและหรือหน่วยกิต	2.92	0.27	ดี	
2.2.2 มีการระบุรายวิชาเพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนด พร้อมทั้งระบุเวลาเรียนและหรือหน่วยกิต	2.87	0.37	ดี	
2.2.3 มีการระบุกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งระบุเวลาเรียน	2.93	0.26	ดี	
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2.2.4 มีรายวิชาพื้นฐานที่ระบุรหัสวิชา ชื่อรายวิชา จำนวนเวลาเรียน และหรือหน่วยกิต ไว้อย่างถูกต้องชัดเจน	2.87	0.41	ดี	
2.2.5 มีรายวิชาเพิ่มเติม/กิจกรรมเพิ่มเติมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ จุดเน้นของโรงเรียน	2.75	0.47	ดี	
สรุปองค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	2.89	0.21	ดี	1

3. คำอธิบายรายวิชา				
3.1 มีการระบุรหัสวิชา ชื่อรายวิชา และชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้อย่างถูกต้องชัดเจน	2.87	0.35	ดี	(2)
3.2 มีการระบุชั้นปีที่สอนและจำนวนเวลาเรียนและหรือหน่วยกิต ไว้อย่างถูกต้องชัดเจน	2.92	0.31	ดี	(1)
3.3 การเขียนคำอธิบายรายวิชา เขียนเป็นความเรียง โดยระบุองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะหรือเจตคติที่ต้องการ	2.80	0.40	ดี	(5)
3.4 มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาพื้นฐานครอบคลุมตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง	2.85	0.40	ดี	(4)
3.5 มีการระบุรหัสตัวชี้วัดในรายวิชาพื้นฐานและจำนวนรวมของตัวชี้วัด	2.87	0.34	ดี	(2)
3.6 มีการระบุผลการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และจำนวนรวมของผลการเรียนรู้	2.72	0.51	ดี	(6)
3.7 มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องสอดแทรกอยู่ในคำอธิบายรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม	2.68	0.56	ดี	(7)
สรุปองค์ประกอบคำอธิบายรายวิชา	2.82	0.28	ดี	4
4. โครงสร้างรายวิชา				
4.1 มีการระบุชื่อหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียนไว้อย่างถูกต้องชัดเจน	2.89	0.36	ดี	(1)
4.2 มีการระบุสาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นทุกหน่วยการเรียนรู้	2.83	0.43	ดี	(2)
สรุปองค์ประกอบโครงสร้างรายวิชา	2.86	0.36	ดี	2
5. แผนการจัดการเรียนรู้				
5.1 มีแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับหน่วยหรือในระดับบทเรียนสอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชา	2.81	0.48	ดี	(1)
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
5.2 มีแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับหน่วยหรือในระดับบทเรียนครบถ้วนตามที่ระบุในโครงสร้างรายวิชา	2.76	0.50	ดี	(2)
สรุปองค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้	2.78	0.46	ดี	7
6. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
6.1 จัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	2.91	0.30	ดี	(2)
6.2 จัดเวลาทั้ง 3 กิจกรรมสอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	2.92	0.29	ดี	(1)
6.3 มีแนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน	2.74	0.51	ดี	(3)
6.4 มีแนวทางการประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน	2.72	0.53	ดี	(4)
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
สรุปองค์ประกอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.82	0.33	ดี	4
7. เกณฑ์การจบการศึกษา				
7.1 มีการระบุเวลาเรียน/หน่วยกิต รายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรของ	2.89	0.34	ดี	(1)

โรงเรียน				
7.2 มีการระบุเกณฑ์การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนไว้อย่างชัดเจน	2.81	0.45	ดี	(3)
7.3 มีการระบุเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน	2.81	0.45	ดี	(3)
7.4 มีการระบุเกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน	2.83	0.41	ดี	(2)
สรุปองค์ประกอบเกณฑ์การจบการศึกษา	2.83	0.37	ดี	3
สรุปโดยรวมทั้งหมด	2.83	0.21	ดี	

จากตาราง พบว่าผลการประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พศ. 2551 โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดคือ องค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.21) รองลงมาคือองค์ประกอบโครงสร้างรายวิชา ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.36) ลำดับต่อมาคือองค์ประกอบเกณฑ์การจบการศึกษา ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.37) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ด้าน ประกอบด้วย องค์ประกอบส่วนนำ ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 0.25) องค์ประกอบคำอธิบายรายวิชา ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 0.28) และองค์ประกอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 0.33) และสุดท้ายคือองค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.46)

เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ องค์ประกอบส่วนนำ พบว่าผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกองค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบย่อยที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดคือสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 0.24) รองลงมาคือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.32) วิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 2.79$, S.D. = 0.33) และความนำ ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 0.47)

องค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกองค์ประกอบย่อย โดยเรื่องที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดคือ โครงสร้างเวลาเรียน ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.27) รองลงมาคือโครงสร้างหลักสูตรชั้นปี ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.27)

องค์ประกอบคำอธิบายรายวิชา พบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกองค์ประกอบย่อย โดยเรื่องที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดคือมีการระบุชั้นปีที่สอนและจำนวนเวลาเรียนและหรือหน่วยกิต ไว้ ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 เรื่องประกอบด้วยเรื่องการระบุรหัสวิชา ชื่อรายวิชา และชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.35) และมีการระบุรหัสตัวชี้วัดในรายวิชาพื้นฐานและจำนวนรวมของตัวชี้วัด ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.34) ลำดับต่อมา คือมีการจัดทำ

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐานครอบคลุมตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.40) การเขียนคำอธิบายรายวิชา เขียนเป็นความเรียง โดยระบุองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.40) มีการระบุผลการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และจำนวนรวมของผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 0.51) และสุดท้ายคือมีการกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นสอศแทรกอยู่ในคำอธิบายรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.56)

องค์ประกอบโครงสร้างรายวิชา พบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกองค์ประกอบย่อย โดยเรื่องที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดคือมีการระบุชื่อหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียนไว้อย่างถูกต้องชัดเจน ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.36) รองลงมาคือมีการระบุสาระ/มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นทุกหน่วย ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.43)

องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกองค์ประกอบย่อย โดยเรื่องที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดคือมีแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับหน่วยหรือในระดับบทเรียนสอดคล้องกับโครงสร้าง ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ 5.2 มีแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับหน่วยหรือในระดับบทเรียนครบถ้วนตามที่ระบุในโครงสร้างรายวิชา ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 0.50)

องค์ประกอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่าผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกองค์ประกอบย่อย โดยเรื่องที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดคือการจัดเวลาทั้ง 3 กิจกรรมสอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.29) รองลงมาคือการจัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($\bar{X} = 2.91$, S.D. = 0.30) ลำดับต่อมา คือมีแนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.51) และสุดท้ายคือมีแนวทางการประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 0.53)

องค์ประกอบเกณฑ์การจบการศึกษา พบว่าผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อย พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกองค์ประกอบย่อย โดยเรื่องที่มีคะแนนผลการประเมินสูงที่สุดคือมีการระบุเวลาเรียน/หน่วยกิต รายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.34) รองลงมาคือมีการระบุเกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.41) และสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 เรื่อง ประกอบด้วย มีการระบุเกณฑ์การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.45)

และมีการระบุเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.45)

ตอนที่ 3 สรุปผลการประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร

ในตอนนี้เป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 2 มาสรุปตามประเด็นของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 17 สรุปผลการประเมินหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร

รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1.หลักการและแนวคิดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551ตามแนวคิด Standardbased Curriculum	1.วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมายดี ชัดเจน เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาแต่มีรายละเอียดมากเกินไป จนหาอัตลักษณ์ไม่ได้ 2. สมรรถนะที่สำคัญ ของผู้เรียน กำหนดไว้ดี ครอบคลุม แต่ระบุเป็นภาพกว้าง ยากแก่การปฏิบัติและวัดประเมินผล 3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ดีแต่มีหลายประการมาก มีนัยเดียวกัน ซ้ำซ้อนกัน 4. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมากเกินไป ซ้ำซ้อนระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ บางมฐ.เล็กมากเป็นเพียงตัวชี้วัดยากเกินไป สำหรับนักเรียนประถมมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งตัวชี้วัดเป็นระดับช่วงชั้น ส่งผลต่อการจำแนกในการจัดการเรียนการสอน 5.กลุ่มสาระการเรียนรู้ /สาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีจำนวนมากเกินไป ไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียนที่ควรพัฒนา	1.สพฐ.ควรมีการทบทวนวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมายให้สั้น กระชับ ได้สาระ สะท้อนปรัชญาการศึกษาไทย พุทธธรรมและหลักเศรษฐกิจพอเพียง 2. สมรรถนะที่สำคัญ ควรระบุให้ชัดเจน ในรูปของตัวชี้วัด และกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินสมรรถนะ 3.ควรสังเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าด้วยกัน 4. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดควรลดจำนวนมฐ./ตัวชี้วัดพิจารณาให้ชัดว่าควรอยู่กลุ่มสาระใดและ บูรณาการที่เหมือนกันเข้าด้วยกัน ปรับให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดควรจัดทำเป็นตัวชี้วัดชั้นปี 5.กลุ่มสาระการเรียนรู้ /สาระการเรียนรู้ ระดับประถมควรปรับลดจำนวนกลุ่มสาระการเรียนรู้เหลือเพียง 5 กลุ่มสาระ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา
รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ

	พื้นฐานการเรียนรู้ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่จำเป็นต้องบังคับให้เรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่กว้าง ให้อิสระโรงเรียนในการเลือกสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่เมื่อมีการประเมินผลผู้เรียน เช่น การสอบ O-net ข้อสอบระบุสาระการเรียนรู้อื่น ที่ไม่ตรงกับที่โรงเรียนจัด	ฯ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆให้บูรณาการในช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจหรือจัดตามแผนการเรียนเพื่อเตรียมสู่ระดับอุดมศึกษาระบุสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน และควรเป็นแนวทางเดียวกัน
2. เอกสารหลักสูตรสถานศึกษา	1. วิสัยทัศน์ มีการเขียนวิสัยทัศน์ที่แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมีความไม่ครอบคลุมสภาพความต้องการของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น 2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย จุดเน้นกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น 3. โครงสร้างหลักสูตรชั้นปี มีรายวิชาเพิ่มเติม/กิจกรรมเพิ่มเติม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ จุดเน้นของโรงเรียนน้อย	1. วิสัยทัศน์ ควรให้แนวทางการหาสภาพความต้องการของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลมากำหนดวิสัยทัศน์และควรมีตัวอย่างการเขียนวิสัยทัศน์ที่แสดงภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้ครอบคลุมสภาพความต้องการของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น 2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สพป./สพม.ควรกำหนดเป้าหมาย จุดเน้นกรอบหลักสูตรหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาทราบ พร้อมทั้งให้แนวทางในการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและจุดเน้นกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น 3. โครงสร้างหลักสูตรชั้นปี โรงเรียนควรกำหนดวิสัยทัศน์และจุดเน้นที่ชัดเจน จากนั้นนำมาเป็นแนวทางกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม/กิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดเน้นที่กำหนด
รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	4. คำอธิบายรายวิชา มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สอดแทรกอยู่ในคำอธิบายรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติมไม่ชัดเจน	4. คำอธิบายรายวิชา ควรมีการใช้สัญลักษณ์หรือการหมายเหตุในการเขียนคำอธิบายรายวิชาที่ต้องการให้เห็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

	5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางการจัดกิจกรรมไม่ชัดเจนส่งผล ให้แนวทางการประเมินกิจกรรมไม่ชัดเจน	5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีรายละเอียดในการจัดกิจกรรม อาทิ ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ แผนการ จัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล
3.กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1.กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังไม่มีตัวชี้วัด ควรมีมาตรฐานและตัวชี้วัดในแต่ละ ระดับชั้นที่แยกออกจากกันชัดเจน 2.กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีพบว่าถูกลด ความสำคัญลงทำให้ผู้เรียนขาด คุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนควร เพิ่มความสำคัญและให้การสนับสนุนการ จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีเพื่อเป็นอีก แนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะ ที่ดีแก่ผู้เรียน 3. กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์พบว่า ครูยังขาดความ เข้าใจในการประเมินบางคนเน้นการ ประเมินกิจกรรมจากการบันทึกเอกสาร ของผู้เรียนมากกว่าการปฏิบัติจริง ทั้งนี้ เพื่อครูจะได้มีร่องรอย และหลักฐานการ	1.ควรมีการกำหนดเป้าหมายสมรรถนะ หรือจุดประสงค์ของกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนในแต่ละประเภทและแต่ละ ระดับชั้นให้ชัดเจนสอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระกร เรียนรู้ ทั้งกิจกรรมแนะแนว กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ชุมนุม ชมรมเพื่อเป็น แนวทางสำหรับครูในการกำหนดสาระ และประสบการณ์ 2.สพฐ.ควรให้ความสำคัญกับกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี.เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนรวมทั้ง เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและการ อยู่ร่วมกันและพัฒนาทักษะทางสังคม 3.สพฐ.ควรมีแนวทางการประเมิน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการปฏิบัติ และเป็นการเพื่อพัฒนาผู้เรียนในลักษณะ assessment for learning และเน้นการ ประเมินแบบself assessment และให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมประเมินในลักษณะของ
รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	เข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ซึ่งครูส่วน ใหญ่เห็นว่า ควรประเมินการปฏิบัติจริง ด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมหรือการ รายงานผลของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือ ประเมินโดยผู้เรียน กลุ่มเพื่อน และชุมชน 4.กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะ ประโยชน์ ครูจัดกิจกรรมแยกออกจาก เวลา การเรียนการสอน	การประเมินแบบมีส่วนร่วมจากเพื่อน ครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง 4.กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะ ประโยชน์ ไม่ควรจัด กิจกรรมแยกเวลา แต่ควรบูรณาการในการเรียนการสอน

	5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความเหมาะสมแล้ว แต่โรงเรียนยังไม่ได้ลงรายละเอียดใน การทำแนวทางการจัดการเรียนการสอน และหน่วยและแผนการเรียนรู้ หรือ แผนการจัดประสบการณ์	5. สถานศึกษาควรมีแนวหรือแผนการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การบริหารจัดการ หลักสูตร	1. ผู้บริหารและครูไม่มีความรู้ด้านการ บริหารจัดการหลักสูตรอย่างแท้จริง การ ดำเนินงานด้านหลักสูตรของโรงเรียนส่วน ใหญ่ดำเนินการตามนโยบายที่ สพฐ. สั่ง การ หรือที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด เท่านั้น 2. ขาดการติดตาม นิเทศการใช้หลักสูตร ทำให้ไม่ทราบข้อบกพร่องหรือสิ่งที่ต้อง ปรับปรุง 3. การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ หลักสูตรส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานของ กลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่ ส่งผลให้การ ดำเนินงานไม่เป็นระบบ	1. สพฐ. และ เขตพื้นที่การศึกษาควรจัด อบรมให้ความรู้ครู และผู้บริหารอย่าง จริงจัง ต่อเนื่อง และมีระบบการติดตาม ผลที่ชัดเจน 2. สพฐ. และ เขตพื้นที่การศึกษา ควร นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่าง ใกล้ชิด สามารถเสนอแนะแนวทาง วิธีดำเนินการให้กับทุกโรงเรียน อย่าง จริงจังต่อเนื่อง 3. สพฐ. และ เขตพื้นที่การศึกษาต้อง ชี้แจงให้ความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาและจัดทำคู่มือประกอบเพื่อ สร้างความเข้าใจ และแนะแนวทางการ ปฏิบัติ หรือติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ

5. การจัดการเรียนการสอน	1. การจัดการเรียนการสอนไม่อิงหลักสูตร มีครูผู้สอนบางส่วนที่มีแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ไม่ได้สนใจหลักสูตรว่ามีสาระสำคัญอย่างไรส่งผลให้ขาดการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนจัดการเรียนการสอน 2. การจัดการเรียนการสอนไม่หลากหลาย มีครูผู้สอนบางส่วนที่ไม่ทราบเทคนิควิธีสอนส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีความแปลกใหม่ บางส่วนทราบเทคนิควิธีสอนแต่ไม่นำมาใช้ เนื่องจากมีปัจจัยเกี่ยวข้องหลายอย่าง เช่น เวลาไม่พอ เนื้อหาสาระมาก ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ น้อย ฯลฯ 3. การจัดการเรียนการสอนไม่ตรงกับมาตรฐานตัวชี้วัดมีครูผู้สอนบางส่วนไม่สามารถวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้ 4. การจัดการเรียนการสอนไม่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง มีครูผู้สอนบางส่วนจัดการเรียนการสอนที่ไม่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง เนื่องจากเหตุผลหลายประการ เช่น มีทักษะการสอนน้อย มีภาระงานอื่นมาก ขาดสื่อเทคโนโลยี ฯลฯ	1. การจัดการเรียนการสอนไม่อิงหลักสูตร ควรสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ การสอนและให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน และควรรู้และทำความเข้าใจหลักสูตร รวมทั้งควรวิเคราะห์หลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอน 2. การจัดการเรียนการสอนไม่หลากหลายควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนและนำมาทดลองใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3. การจัดการเรียนการสอนไม่ตรงกับมาตรฐานตัวชี้วัดควรวิเคราะห์สิ่งที่เด็กต้องรู้สิ่งที่ครูต้องสอน (เนื้อหาสาระ) จากมาตรฐานตัวชี้วัด และวิเคราะห์สิ่งที่เด็กต้องต้องปฏิบัติได้จากมาตรฐานตัวชี้วัด เพื่อจะได้สอนให้ผู้เรียนรู้ในเรื่องที่หลักสูตรกำหนด และปฏิบัติตามสิ่งที่หลักสูตรกำหนดได้ตามลำดับ 4. การจัดการเรียนการสอนไม่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง ควรศึกษาหาความรู้กลยุทธ์การสอนให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง ทุ่มเวลาให้การจัดการเรียนการสอนมากขึ้น และควรมีงบประมาณสนับสนุนให้มีสื่อการเรียนการสอนมีความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียน
รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
6. การออกแบบหน่วย/แผนจัดการเรียนรู้	1. องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ส่วนใหญ่ครบถ้วนแต่เนื้อหาและสาระสำคัญในแต่ละองค์ประกอบไม่สอดคล้องกัน	สพฐ. และ เขตพื้นที่การศึกษาควรให้ความรู้ครูอย่างจริงจังต่อเนื่อง มีการนิเทศติดตามให้ความรู้เป็นระยะๆ

	2. ส่วนใหญ่ครูไม่เข้าใจกระบวนการออกแบบการเรียนรู้แบบ Backward Design การออกแบบหน่วย/เขียนแผนจัดการเรียนรู้ได้จากเอกสารสำนักพิมพ์ โดยไม่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	
7. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1. การวัดและประเมินผลระดับชาติ ยังไม่ครอบคลุมตัวชี้วัด 2. ครูผู้สอนพยายามวัดและประเมินผลตามสภาพจริง แต่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผล 3. ครูผู้สอนส่วนหนึ่งยังวัดและประเมินผลผู้เรียนในพฤติกรรมด้านพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นความรู้ความจำ หรือความเข้าใจ ละเลยการวัดและประเมินผลขั้นสูง อาทิ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมิน หรือการสร้างสรรค์ 4. ครูผู้สอนส่วนหนึ่งสะท้อนถึงเกณฑ์การให้ผู้เรียนเข้าชั้นว่ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างยาก ทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบ	1. ในการวัดและประเมินผลการเรียนในระดับชาติ ควรออกแบบทดสอบให้มีความครอบคลุมตัวชี้วัด เพื่อให้ผลการประเมินสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน 2. เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับเนื้อหา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือดำเนินการพัฒนาคู่มือหรือตัวอย่างเครื่องมือประเมินที่สะท้อนในแต่ละสาระการเรียนรู้ 3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการประเมินขั้นสูง ไม่เฉพาะการออกแบบเครื่องมือ แต่ควรครอบคลุมถึงวิธีการหรือเทคนิคที่ใช้ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจพิจารณาทบทวนเกณฑ์เพื่อการเข้าชั้น หรือออกมาตรการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตระหนักในการเรียนรู้
รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
8. คุณภาพผู้เรียนตาม มาตรฐานและตัวชี้วัด	1. หลักสูตรแกนกลางยังไม่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนด้านคนดี	1. อาจพิจารณาดำเนินการเพิ่มตัวชี้วัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สะท้อนความเป็นคนดีให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

	2. คุณภาพผู้เรียนจากการทดสอบ ระดับชาติ ไม่สามารถบ่งบอก ความสามารถที่แท้จริง	2. กระบวนการทดสอบวัดคุณภาพ ผู้เรียนจะต้องมีความครอบคลุม มาตรฐานและตัวชี้วัด
--	---	---